

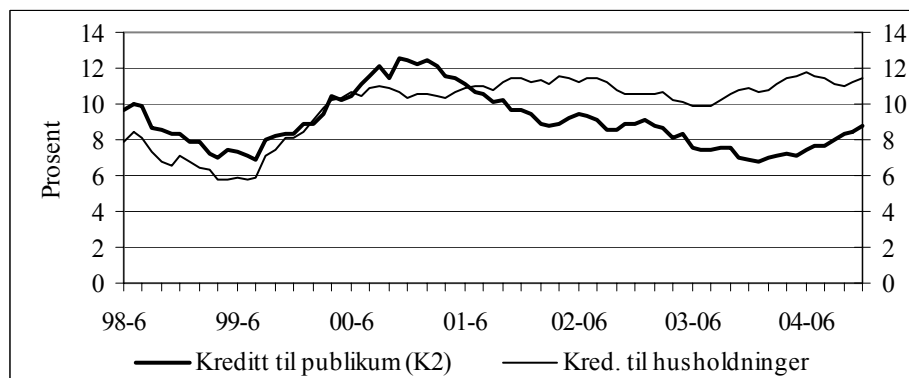
RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER 2004

Foreløpige tall

1. Hovedinntrykk	1
2. Makroøkonomisk bakgrunn	3
3. Strukturen i finansmarkedet	5
4. Banker	11
5. Finansieringsforetak	17
6. Livsforsikringsselskaper	23
7. Pensjonskasser	30
8. Skadeforsikringsselskaper	32

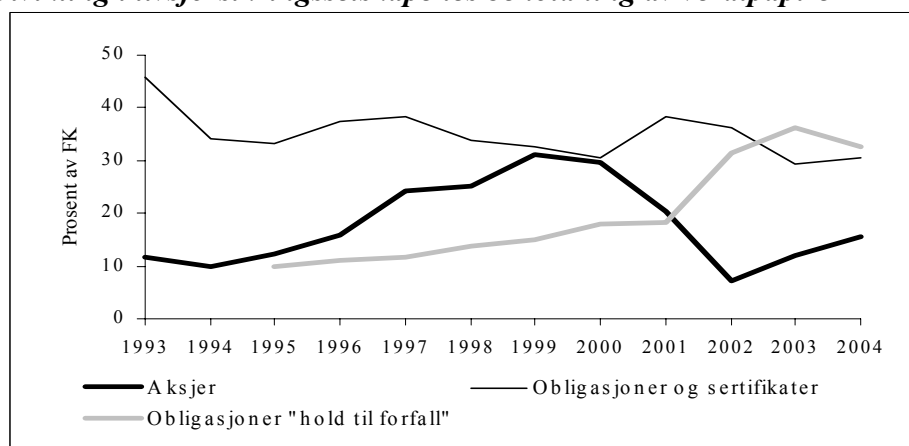
VEDLEGG: TABELLER OG FIGURER

12-måneders vekst i innenlandsk kreditt

Kilde: Norges Bank

Utvikling i livsforsikringsselskapenes beholdning av verdipapirer

1. HOVEDINNTRYKK

Det var i 2004 betydelig sterkere oppgang på Oslo Børs enn i de internasjonale aksjemarkedene. Mens Oslo Børs steg med 38,4 prosent, var stigningen i Morgan Stanleys verdensindeks 9,5 prosent. Fra utgangen av 2004 til 8. februar har verdensindeksen og Oslo Børs økt med hhv. 0,9 og 5,9 prosent. De lange norske rentene falt med om lag 0,5 prosentpoeng i 2004, med ytterligere nedgang hittil i 2005. Norges Bank har holdt styringsrenten uendret siden mars 2004 da renten ble satt ned med 0,5 prosentpoeng til 1,75 prosent. Den innenlandske kredittveksten har tiltatt gjennom året, og 12-månedersveksten i utlån var 8,8 prosent ved utgangen av 2004. Veksten i utlån til husholdningene var fremdeles svært høy på 11,4 prosent. For foretakene har kredittveksten tatt seg noe opp i løpet av året, og var 3,7 prosent ved utgangen av 2004. NEF-Econ tall for boligpriser viser at prisene på bolig har steget med 10,2 prosent siste år.

Bankene oppnådde et resultat før skatt på 20,0 mrd. kroner i 2004, en økning på 8,0 mrd. kroner sammenlignet med 2003. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) utgjorde resultatet 1,22 prosent, og en må tilbake til 2000 for bedre resultat for bankene samlet. Egenkapitalavkastningen (etter skatt) var 13,2 prosent, en økning fra 9,1 prosent i 2003. I hovedsak er det lave tap på utlån som har bidratt til bedringen i bankenes resultater. Netto renteinntekter i forhold til GFK ble redusert, tross svak bedring i siste halvdel av 2004. Resultat før tap var på om lag samme nivå som ett år tilbake. Tre små og nyetablerte banker hadde regnskapsmessig underskudd i 2004. Kjernekapitaldekningen var 9,8 prosent for bankene samlet.

Bankenes samlede utlån til kunder økte med 9,5 prosent siste år. Veksten i utlån har vært tiltakende i 2004. Utlån til personkunder steg med 14,3 prosent siste år. Brutto misligholdte lån ble redusert med 31 prosent i 2004, og falt som andel av brutto utlån fra 1,7 prosent til 1,1 prosent. 12-måneders vekst i innskudd var ved utgangen av året på høyest nivå siden 2001 med en vekst på 8,8 prosent.

Finansieringsselskapene hadde et resultat av ordinær drift på 1,3 mrd. kroner, en resultatforbedring på 0,2 mrd. kroner sammenlignet med 2003. I forhold til GFK utgjorde resultatet 1,73 prosent. Også for finansieringsselskapene bidrar noe lavere tap på utlån til bedringen i resultatet. I selskaper som driver hovedsakelig med leasing og bilfinansiering fortsatte netto renteinntektene å falle i 2004, mens den økte i selskaper som driver forbruksfinansiering. Samlet ble brutto misligholdte engasjementer redusert med 17 prosent sammenlignet med utgangen av 2003, og utgjorde 2,0 prosent av brutto utlån. Finansieringsselskapene hadde samlet en utlånsvekst på 17,0 prosent siste året, betydelig høyere utlånsvekst enn bankene, og tiltatt i løpet av året. Kjernekapitaldekningen var 9,6 prosent ved utgangen av 2004, mot 9,4 prosent ett år tidligere.

Kredittforetakenes resultat av ordinær drift var 1,4 mrd. kroner, en nedgang i resultatet på 0,1 mrd. kroner sammenlignet med 2003. I forhold til forvaltningskapitalen utgjorde resultatet 0,43 prosent. Kredittforetakene hadde negative tap på utlån i 2004, men fortsatt fall i netto renteinntekter førte likevel til svakere resultat. Brutto utlån til kunder økte med 13,7 prosent siste år. Kjernekapitaldekning var 9,3 prosent ved utgangen av 2004.

Livsforsikringsselskapenes resultater er i stor grad påvirket av utviklingen i verdipapirmarkedene. Livsselskapene hadde fortsatt relativt lav aksjeandel i 2004, selv med økning i løpet av året. Nær 70 prosent av aksjene var plassert i utenlandske aksjer slik at den

sterke oppgangen på Oslo Børs fikk begrenset effekt på resultatene i 2004. I tillegg har lavt rentenivå gitt relativt lav avkastning på rentepapirer. Samlet resultat før tildeling til kunder og skatt var på 11,9 mrd. kroner, en bedring på 0,7 mrd. kroner i forhold til 2003.

Kursreguleringsfondet økte med 3,5 mrd. kroner i 2004 som ga et verdijustert resultat på 15,4 mrd. kroner. I 2003 var verdijustert resultat 18,0 mrd. kroner. Den verdijusterte kapitalavkastningen var 7,0 prosent i 2004, mot 8,9 prosent i 2003. Premieinntektene økte med om lag 10 mrd. kroner i 2004. Noe av premieøkningen skyldtes økning i salg av individuell kapitalforsikring. Endring i grunnlagsrenten fra 4 til 3 prosent for ny opptjening på eksisterende kontrakter innen foretakspensjon har også bidratt til å øke premieinntektene.

Sammenlignet med utgangen av 2003 økte bufferkapitalen med 7,2 mrd. kroner til 32,5 mrd. kroner. Målt i forhold til forvaltningskapitalen økte bufferkapitalen med 0,9 prosentpoeng til 6,4 prosent. Selskapene økte aksjeeksponeringen noe i løpet av 2004, og total aksjebeholdning utgjorde 15,7 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av året. Sertifikater og obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 30,6 prosent av forvaltningskapitalen, mot 29,3 prosent ett år tilbake. Samlet falt obligasjoner "holdt til forfall" med 3,7 prosentpoeng i forhold til forvaltningskapitalen, og utgjorde 32,5 prosent ved utgangen av året.

Pensjonskassene hadde samlet en verdijustert kapitalavkastning på 8,2 prosent, hvor kapitalavkastningen var 8,4 prosent i de private pensjonskassene og 7,7 prosent i de kommunale pensjonskassene. Private pensjonskasser har en relativt høyere aksjeeksponering enn de kommunale pensjonskassene med 32 prosent av forvaltningskapital mot 19 prosent. Pensjonskassenes bufferkapital ble styrket gjennom 2004, og utgjorde 18,5 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av året.

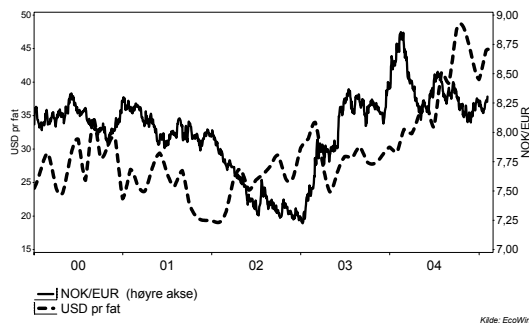
Skadeforsikringsselskapene i utvalget (43 selskaper) hadde et resultat på 0,8 mrd. kroner i 2004, mot 5,6 mrd. kroner i 2003. Samlet for alle selskapene viste combined ratio klar bedring i forhold til 2003 som følge av sterk vekst i premieinntekter sammen med nedgang i erstatningskostnader og stabil kostnadsutvikling. De tre dominerende skadekonsernene hadde et resultat av ordinær virksomhet på 2,8 mrd. kroner i 2004 mot 3,4 mrd. kroner i 2003. Konsernene har hatt positiv utvikling i det tekniske regnskapet sammenlignet med 2003. Samtidig har netto finansinntekter blitt betydelig redusert som følge av lavere rentenivå.

Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

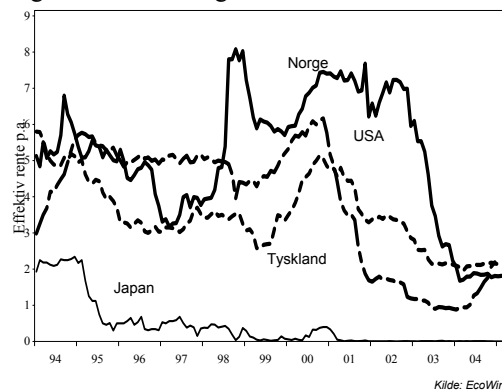

USA pr. 31.01.05

Figur 2.2: Oljepris og kroner pr. euro

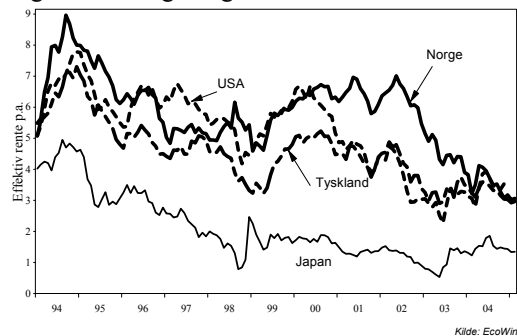

Figur 2.3: Kortsiktig rentenivå

USA pr. 31.01.05

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå

USA pr. 31.01.05

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

God vekst i verdensøkonomien har bidratt til at aksjemarkedene fortsatte å stige og i løpet av 2004 økte verdensindeksen med 9,5 prosent. I tillegg til gode konjunkturer bidro sterk oljepris og god inntjening for eksportrettede virksomheter innenfor råvarer og frakttjenester til at hovedindeksen på Oslo Børs steg med 38,4 prosent. Gjennom januar og første del av februar har oppgangen i aksjemarkedene fortsatt.

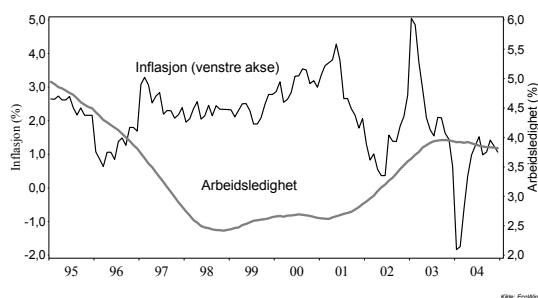
Verdensbanken anslår den globale veksten i 2004 til 4 prosent. USA og Kina har vært vekstlokomotiver. For å unngå overoppheting i Kina strammet myndighetene til kredittgivingen, men det ser ut som om veksten igjen har tatt seg opp mot slutten av året. Høy aktivitet i Kina har bidratt til vekst i Japan og ellers i Asia, selv om veksten i Japan stoppet sommeren 2004 bl.a. som følge av innstramminger i Kina og appresiering av yen. Sterk etterspørsel fra husholdningene bidro til at den økonomiske veksten i USA økte i 3. kvartal. Oppgangen har ikke gitt særlig nedgang i ledigheten. Vekstforskjellene mellom industrilandene økte gjennom 2. halvår og i Euroområdet ble veksten i 3. kvartal svært svak. I resten av Europa er situasjonen noe bedre. Storbritannia hadde god vekst i 2004 og renteøkninger har bidratt til å dempe presset i boligmarkedet.

Oljeprisen økte fra om lag 30 dollar til en topp i oktober 2004 på 50 dollar fatet. Oljeprisen holder seg fortsatt høy og har de siste månedene vært mellom 40-45 dollar fatet. I 2004 svekket dollaren seg med 7,9 prosent mot euro, og 5,4 prosent mot yen. Dette skyldes økt fokus på USAs strukturelle problemer bl.a. knyttet til handelsunderskuddet. Den norske kronen styrket seg med 9,0 prosent mot dollar, og 1,7 prosent mot euro i 2004. Målt med konkurranseindeksen styrket kronen seg med 2,4 prosent.

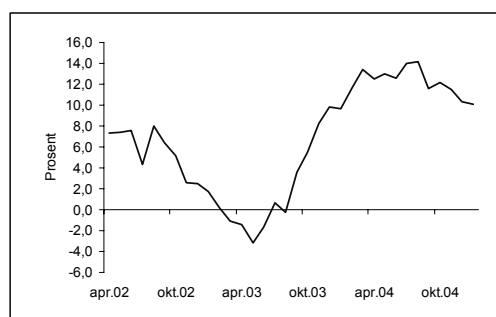
Pengemarkedsrentene var fortsatt lave ved utgangen av 2004. Fed startet å heve renten ved utgangen av 1. halvår 2004, og hadde i løpet av høsten satt opp renten med 1,25 prosentpoeng til 2,25 prosent. I februar 2005 ble renten økt ytterligere med 0,25 prosent til 2,5 prosent. ECB holdt renten uendret på 2,0 prosent. Norges Bank redusert i 1. kvartal 2004 renten med til sammen 0,5 prosentpoeng til 1,75 prosent og har deretter holdt styringsrenten uendret.

Utsiktene til bedre konjunkturer bidro til oppgang i lange renter, spesielt i USA, frem mot sommeren 2004. Utover høsten reverserte utviklingen seg, som følge av utsikter til svakere konjunkturer. Ved utgangen av 2004 var renten på 10-årige statsobligasjoner i USA om lag tilbake på nivået ved inngangen av året. I Euroområdet og Norge falt de lange rentene med om lag 0,6 og 0,5 prosentpoeng gjennom 2004, og ytterligere i januar og starten av februar.

Figur 2.5: Inflasjon (KPI) og arbeidsledighet

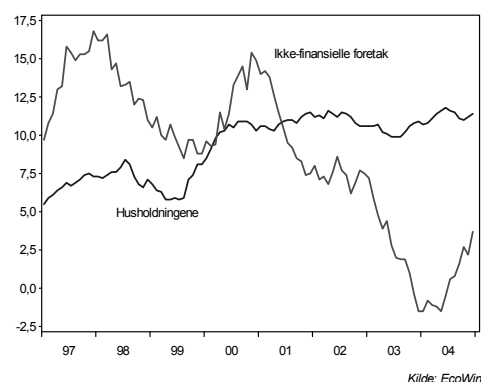

Figur 2.6: Boligpriser: 12-månedersvekst

Kilde: NEF/ECON

Figur 2.7: Vekst i innenlandsk kreditt til husholdninger og ikke-finansielle foretak.

Kilde: Norges Bank

Veksten i norsk økonomi fortsetter. Kvartalsvis nasjonalregnskap fra SSB viser at BNP for Fastlands-Norge økte med 0,7 prosent fra 2. kvartal til 3. kvartal, det samme som i 1. kvartal, men noe lavere enn i 2. kvartal. SSB anslår veksten i norsk fastlandsøkonomi i 2004 til 3,5 prosent. God inntektsvekst og lave renter bidro til høy forbruksvekst og markert økning i boliginvesteringene. Fastlandsbedriftene økte aktiviteten klart gjennom fjoråret, lønnsomheten ble forbedret og investeringene tok seg opp. Også i oljesektoren har aktiviteten tatt seg opp og investeringene har økt klart. Den bredt baserte oppgangen ser ut til å fortsette. Konjunkturbarometeret for 4. kvartal 2004 tyder på en gradvis forbedring av konjunkturforløpet for norsk industri. Kapasitetsutnyttelsen, beregnet til litt over 80 prosent, er tilbake på et ordinært nivå historisk sett. SSB anslår veksten i norsk fastlandsøkonomi til 3,6 og 2,3 prosent i henholdsvis 2005 og 2006.

Tall fra arbeidskraftundersøkelsen (AKU) viser at arbeidsledigheten og sysselsettingen var om lag uendret fra 3. til 4. kvartal 2004. Sysselsettingen er likevel på en oppadgående trend. Tall fra Aetat viser at summen av antall helt ledige og deltakere på ordinære arbeidsmarkedstiltak fortsatte å falle i januar.

Konsumprisindeksen (KPI) steg med 0,4 prosent fra 2003 til 2004. Prisfallet på klær, elektrisitet og flyreiser var hovedårsaken til den lave årsveksten. Årsveksten målt ved KPI-JAE var 0,3 prosent i 2004. I januar var årsveksten i KPI-JAE på 0,7 prosent, sammenlignet med 1,0 prosent i desember.

SSBs boligprisstatistikk viser at boligprisene sesongkorrigert økte med 2,2 prosent fra 3. til 4. kvartal i 2004. Fra 2003 til 2004 var prisveksten på 10,2 prosent og veksten var sterkest i storbyene Stavanger, Bergen og Trondheim med en oppgang på 15,2 prosent. Tall fra eiendomsmeglerbransjen (NEF/ECON) viser at prisene i januar 2005 var 4,3 prosent (sesongkorrigert 0,3 prosent) høyere enn i desember 2004. Eiendomsmeglerbransjens statistikk viser at prisene var 10,1 prosent høyere enn i januar 2004.

Kredittveksten har tatt seg opp gjennom 2004 og årsveksten i samlet kreditt var 8,8 prosent i desember. Kredittveksten til husholdningene, målt ved 12-månedersveksten, er fortsatt meget høy. Veksten har økt de siste to månedene og var i desember 11,4 prosent. Lav rente bidrar fortsatt til prispress i boligmarkedet og høyt bilsalg kan også ha en effekt. Bedriftenes inntjening er bedret og investeringsveksten har tatt seg noe opp. Tolv månedersveksten i kreditt til foretakene var negativ gjennom 1. halvår 2004, men har økt til 3,7 prosent i desember. Tolv månedersveksten i samlet kreditt til Fastlands-Norge, inkludert kreditt fra utlandet, var 6,9 prosent i november.

3. STRUKTUREN I DET NORSKE FINANSMARKEDET

Nedenfor omtales kort de viktigste strukturendringene i det norske finansmarkedet i 2004.

Fusjon - DnB og Gjensidige NOR

Det norske finansmarkedet ble i 2004 i stor grad preget av fusjonen mellom DnB og Gjensidige NOR som ble godkjent av Finansdepartementet i november 2003. Endringene i konsernet i 2004 er både et resultat av konsernets ønske om effektivisering av virksomheten og av myndighetenes konsesjonskrav. Holdingselskapene fusjonerte i desember 2003 og endret navn til DnB NOR ASA. I januar 2004 fusjonerte bankene, mens livselskapene Vital og Gjensidige NOR Spareforsikring fusjonerte i mars 2004. I mai solgte DnBNOR Gjensidige NOR Fondsforsikring til det danske forsikringsselskapet Danica og i juni 2004 gikk DnB Investor og Avanse Forvaltning inn i DnB Kapitalforvaltning (tidligere DnB Asset Management). DnBNOR solgte i juli 2004 Elcon Finans til spanske Santander Consumer Finance.

Øvrige strukturendringer

Fra 1. januar 2004 var Sparebanken Vest ute av samarbeidet i Sparebank1-gruppen, bortsett fra et distribusjonssamarbeid med Sparebank1-gruppen. Föreningssparbanken reduserte i mai 2004 sin eierandel i Sparebank1-gruppen fra 25 til 19,5 prosent. Eierandelen ble solgt til de øvrige eierbankene. Storebrand solgte i mai 2004 eierandelen i If Skadeforsikring til finske Sampo. Høsten 2004 var preget av stor oppkjøpsinteresse for mindre norske forretningsbanker. Av de viktigste hendelsene var at Islandsbanki i november fikk konsesjon til kjøp av Kredittbanken og søkte i desember om konsesjon til kjøp av BN Bank. Kredittilsynet ga i januar 2005 sin tilrådning til Finansdepartementet at en slik konsesjon gis på visse vilkår. Etter er budkamp mellom Sparebanken Midt-Norge og Sparebanken Møre om kjøp av Romsdals Fellesbank, har Sparebanken Midt-Norge fått aksept av nær 100 prosent av aksjonærene. Også for andre mindre banker har det vært kjøpsinteresse.

Tabellen nedenfor viser strukturen i det norske finansmarkedet ved utgangen av 2004. Det norske finansmarkedet domineres av fem store finansgrupper som tilbyr både finansierings- og forsikringsvirksomhet. De store finansgruppene utgjør en betydelig andel av finansmarkedet med høyest markedsandel i bank og livsforsikring. Utenlandske aktører utgjør en betydelig andel av markedet i flere bransjer. I bankmarkedet hadde utenlandske datterselskaper og filialer en markedsandel på til sammen 27 prosent. Utenlandsandelen i finansieringsselskapene og kredittforetakene samlet var ved utgangen av 2004 30 prosent. For finansieringsselskapene alene var utenlandsandelen etter salget av Elcon Finans 68 prosent. If skadeforsikring hadde ved utgangen av 2004 en markedsandel i skadeforsikringsmarkedet på 25 prosent målt i brutto premieinntekter. Til sammen utgjorde utenlandsk eide skadeselskaper 45 prosent av markedet for skadeforsikring.

Tabell 3.1 Strukturen det norske finansmarkedet pr. 31.12.2004

	Bank	Fin.foretak*	Livsforsikring	Skadeforsikring
	% av FK	% av FK	% av FK	% av br. premier
Finansgrupper	71,6	14,0	67,4	36,9
Øvrige selskaper	28,4	86,0	32,6	63,1
Total marked**	100,0	100,0	100,0	100,0
herav utenlandsfilialer i Norge	9,6	8,4	0,0	29,3
herav utenlandske datterselskaper	17,1	20,6	5,0	15,7

*Kredittforetak og finansieringsselskaper

**Inkl. utenlandske institusjoners filialer i Norge

Nærmere om finansgruppene i Norge

De store finansgruppene hadde ved utgangen av 2004 en samlet forvaltningskapital på 1 904 mrd. kroner. Dette utgjør 60,6 prosent av den totale finansielle sektor¹. I tillegg til finansieringsforetakene som inngår i konsernene, hadde DnB NOR og Nordea ved utgangen av året eierandeler i Eksportfinans (og datterselskapet Kommunekreditt) på hhv. 44 og 23 prosent.

Tabell 3.2 viser markedsandeler for de store finansgruppene innenfor ulike bransjer. Begrepet finansgrupper benyttes hvor virksomheter som er knyttet til konsernene, utover det som konsolideres inn i konsernregnskapene, er inkludert. Dette gjelder bl.a. eierskap (som Sparebank1-gruppen og Terra-gruppen) og strategiske samarbeidsavtaler (som DnB NOR/Gjensidige Forsikring). Nordea er tatt inn i tabellene som en stor nordisk finansgruppe med betydelig markedsandel i Norge innen både bank og forsikring. Bank, verdipapir og livsforsikring utgjør hovedvirksomhetene i de største finanskonsernene, mens skadeforsikring i større grad er skilt ut i selvstendige selskaper. Gruppene utgjør en betydelig andel av markedet innen bank, verdipapirfond og livsforsikring, mens andelen er lavere blant finansieringsforetakene og skadeforsikring. DnB NOR har høy markedsandel i de fleste bransjer, og ved utgangen av 2004 lå markedsandelen mellom 30 og 40 prosent innen bank, verdipapirfond og livsforsikring. Salget av Elcon Finans har imidlertid redusert konsernets markedsandel blant finansieringsselskapene. Utenlandsk eide selskaper, hovedsakelig If og Vesta, utgjør en stor del av det norske skadeforsikringsmarkedet og de store norske finansgruppene er her mindre dominerende. Det største skadeforsikringsselskapet, Gjensidige NOR Forsikring, har en markedsandel på 29 prosent målt i forvaltningskapital.

Tabell 3.2 Markedsandel for finansgrupper i Norge pr. 31.12.2004 - fordelt på bransjer

%FK	Bank	Fin.foretak	Verdipapirfond	Liv	Skade	Sum gruppe*
DnB NOR	38,8	7,6	36,6	32,9	29,0	32,6
Nordea	13,6	5,6	8,4	5,6	0,0	10,2
Sparebank1/Samarb. sparebanker	11,6	0,7	9,8	2,9	4,8	8,1
Storebrand	1,4	0,0	10,9	26,1	0,5	5,9
Terra-gruppen	6,3	0,1	2,0	0,0	0,6	3,8
Sum finansgrupper	71,6	14,0	67,7	67,4	35,0	60,6
Total marked	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Sum gruppe er sum av forvaltningskapital i de ulike bransjer og vil avvike fra konsernens egne konsernregnskap.

**Skadeforsikring inngår ikke i DnB NOR-konsernet men er tilknyttet gjennom en omfattende strategisk samarbeidsavtale med Gjensidige NOR Forsikring.

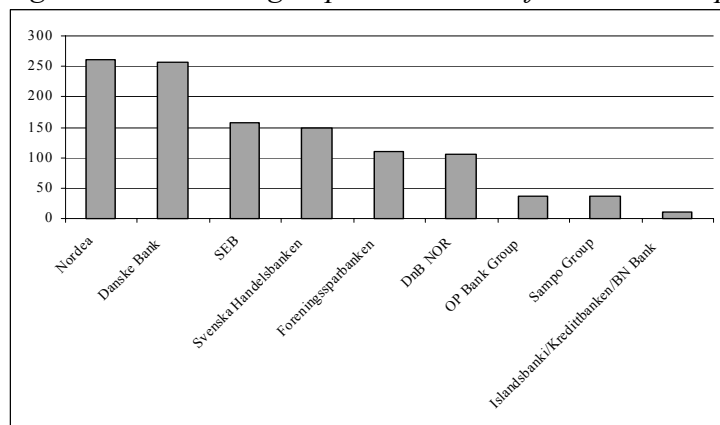
***I sum total marked inngår utenlandske institusjoners filialer i Norge med unntak av livsforsikring. Utenlandske institusjoners grenseoverskridende virksomhet i Norge er ikke inkludert.

¹ Summen av forvaltningskapital i banker, finansieringsforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, livsforsikring og skadeforsikring

Nordiske finanskonsern

Ved utgangen av 3. kvartal 2004² var Nordea og Danske Bank de største finanskonsernene i Norden med forvaltningskapital på hhv. 262 og 257 mrd. Euro. Til sammenligning hadde DnB NOR en forvaltningskapital på 107 mrd. Euro. Fire av de fem største nordiske finanskonsernene er svenske. Islandsbanki, som i senere tid har vært aktive på oppkjøpssiden i det norske markedet, er med en forvaltningskapital på 11 mrd euro fremdeles liten i nordisk sammenheng, også etter et oppkjøp av BN Bank.

Figur 3.1 Forvaltningskapital i nordiske finanskonsern pr. 3. kv. 2004

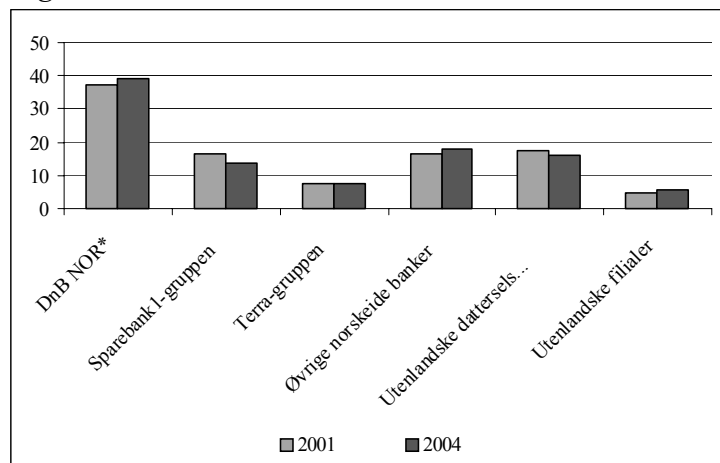
Enkeltbransjer – struktur

Banker

DnB NOR hadde ved utgangen av 2004 en markedsandel på 39 prosent målt i brutto utlån til kunder. DnB og Gjensidige NOR har etter fusjonen blitt det klart største konsernet i det norske bankmarkedet. I tillegg er flere av samarbeidsavtalene med tidligere Gjensidige NOR, totalt 16 banker, videreført i DnB NOR-konsernet. De store sparebank-alliansene, Sparebank1-gruppen og Terra-gruppen, hadde ved utgangen av 2004 en markedsandel på hhv. 14 og 8 prosent målt i brutto utlån til kunder. De to alliansene omfatter til sammen 100 banker. Det er dermed få helt uavhengige banker i det norske bankmarkedet. Utenlandsk eide banker utgjorde 22 prosent av utlånsmarkedet hvorav Nordea Bank Norge og Fokus Bank utgjorde til sammen 16 prosent og de utenlandske filialene 6 prosent. Avvik sammenlignet med tall basert på forvaltningskapital skyldes at SEBs filial i Norge har liten andel utlån til kunder i sin balanse.

² Tall for 4. kvartal foreløpig ikke tilgjengelig.

Figur 3.2 Markedsandeler målt i brutto utlån til kunder i banksektoren

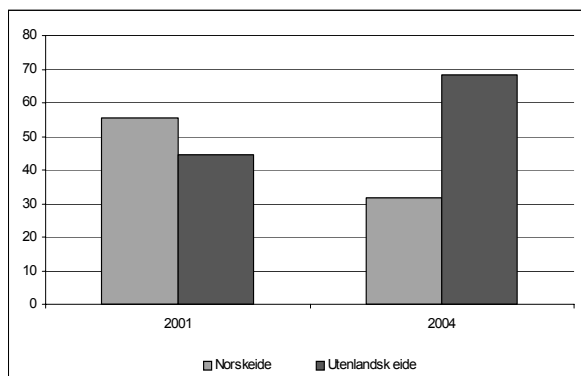

*Ved utgangen av 2001 hadde DnB og Gjensidige NOR markedsandeler på hhv. 23,3 og 14 prosent.

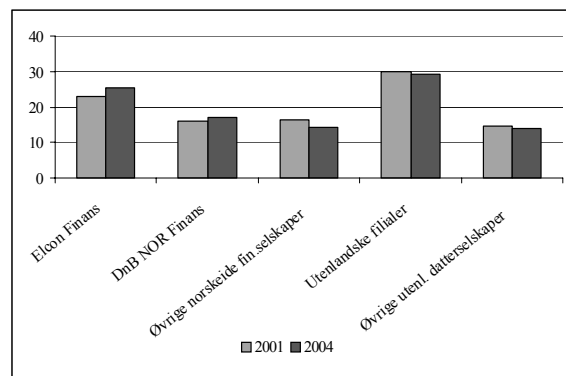
Finansieringsselskaper

Elcon Finans ble i juli 2004 solgt til spanske Santander Consumer Finance. Dette økte utenlandsandelen blant finansieringsselskapene fra 45 til 68 prosent. De utenlandske filialene utgjorde ved utgangen av 2004 29 prosent av markedet. Elcon Finans og DnB Finans er de klart største finansieringsselskapene med en markedsandel på hhv. 25 og 17 prosent målt i brutto utlån til kunder.

Figur 3.3 Utvikling i andelen utenlandsk eide finansieringsselskaper målt i brutto utlån til kunder

Figur 3.4 Markedsandeler for grupper av finansieringsselskaper i prosent av brutto utlån til kunder

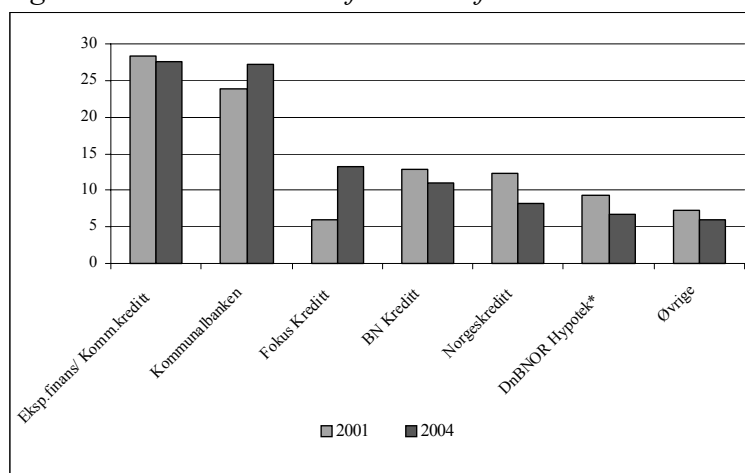

Kredittforetak

Det er totalt 13 kredittforetak i det norske finansmarkedet. Markedet preges av flere store foretak målt i utlån til kunder, hvor Eksportfinans/Kommunekreditt³ og Kommunalbanken er størst med en markedsandel på 27 prosent hver. Målt i forvaltningskapital har imidlertid Eksportfinans/Kommunekreditt en markedsandel på til sammen 43 prosent. De indirekte utenlandsk eide foretakene, Fokus Kreditt og Norgeskreditt, hadde ved utgangen av 2004 en markedsandel på til sammen 22 prosent målt i utlån til kunder. Etter etableringen av Fokus Kreditt i 2000 har Fokus Bank overført større utlånsporteføljer til kredittforetaket.

³ Kommunekreditt eies av Eksportfinans

Figur 3.5 Markedsandeler for kredittforetak målt i brutto utlån til kunder

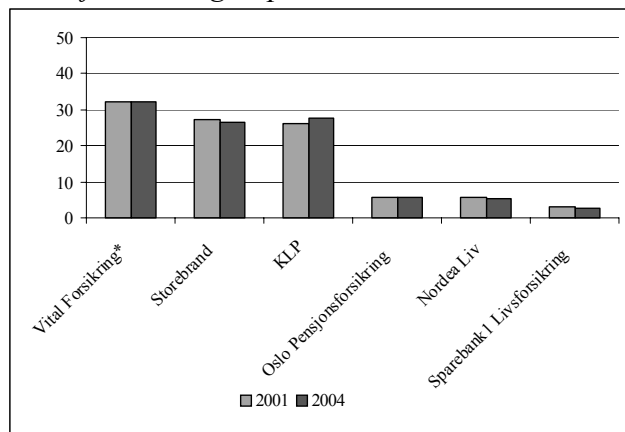

*Tidligere Sparebankenes Kreditselskap (eid av Gjensidige NOR)

Livsforsikring

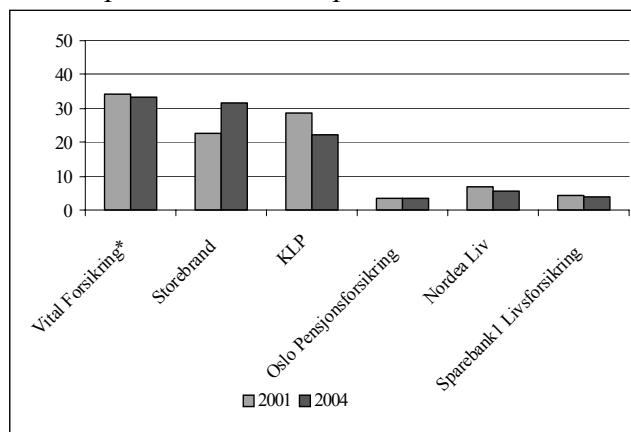
Det opererer totalt seks tradisjonelle livsforsikringsselskaper i det norske markedet. Etter fusjonen mellom Gjensidige NOR og Vital domineres markedet av tre store selskaper, Vital, KLP og Storebrand. Ved utgangen av 2004 hadde disse en samlet markedsandel på 86 prosent målt i forvaltningskapital hvorav Vital var størst med 32 prosent. Nordea Liv er det eneste utenlandsk eide livselskapet og hadde en markedsandel på 5 prosent målt i forvaltningskapital.

Figur 3.6 Markedsandel livsforsikring målt i forvaltningskapital

*Vital og Gjensidige NOR er lagt sammen i 2001-tallene

Figur 3.7 Markedsandel i livsforsikring målt i prosent av brutto premieinntekter

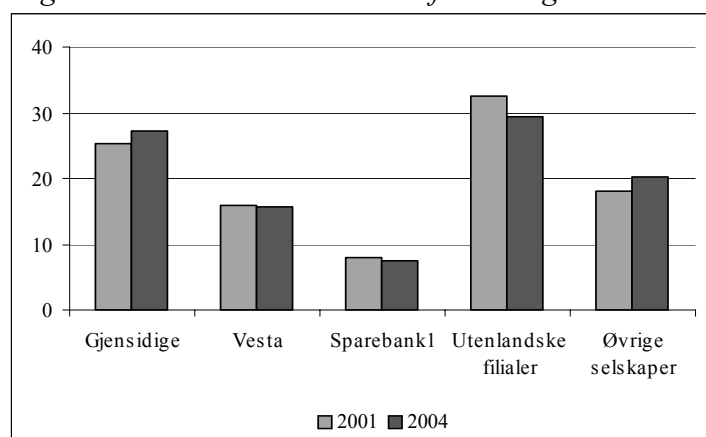

Målt i brutto premieinntekter (inkludert flytting) er det større svigninger i markedsandelene fra periode til periode. Sammenlignet med tre år tilbake har Storebrand økt markedsandelen med 9 prosentpoeng til 31 prosent. Det er særlig KLP som har tapt markedsandeler i denne perioden. Vital Forsikring hadde høyest markedsandel med 33,5 prosent.

Skadeforsikring

Det norske skadeforsikringsmarkedet domineres av de tre store skadeselskapene Gjensidige NOR Forsikring, If og Vesta Skadeforsikring, hvorav de to sistnevnte er utenlandsk eide (hhv. filial og datterselskap). De tre selskapene hadde ved utgangen av 2004 en samlet markedsandel på 68 prosent målt i brutto premieinntekter. Ifs markedsandel i det norske skadeforsikringsmarkedet har falt noe de siste tre årene og var 25 prosent målt i brutto premieinntekter ved utgangen 2004 mot 29 prosent ved utgangen av 2001. Storebrand solgte i mai 2004 sin eierandel i If til det finske forsikringsselskapet Sampo. Til sammen utgjorde utenlandske filialer og datterselskaper 45 prosent av det norske skademarkedet.

Figur 3.8 Markedsandeler skadeforsikring

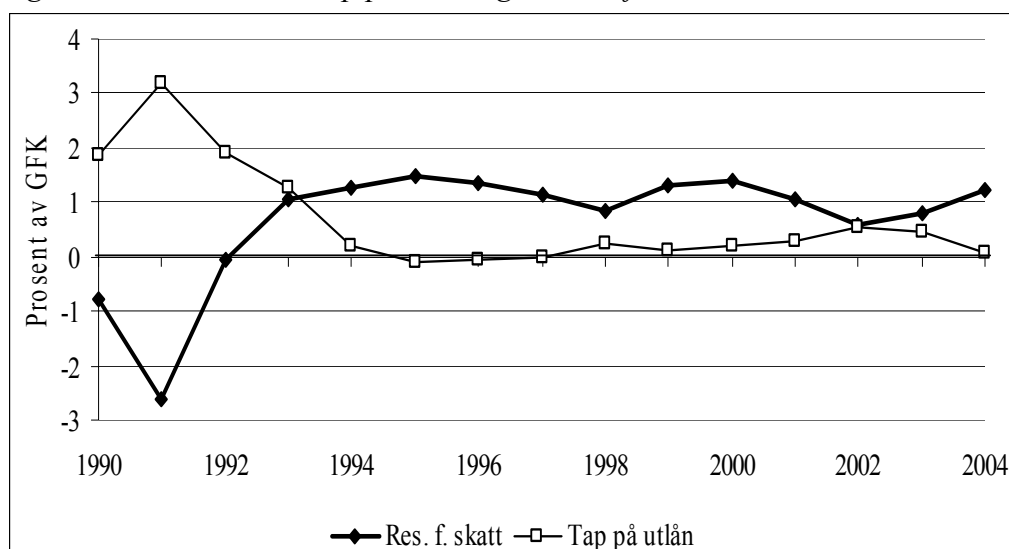
4. BANKER

Kapittelet tar for seg utviklingen i alle banker som er norske juridiske enheter, dvs. at utenlandsk eide datterbanker er inkludert i tallene. Det gis i tillegg en presentasjon av utviklingen i de utenlandske bankenes *filialer* i Norge. Tallene er foreløpige, og gjelder morbank. Vekstrater er 12-måneders, dersom ikke annet er oppgitt. Når resultatposter sees i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), eller utlån, er prosentsatsene annualisert om ikke annet er oppgitt.

Resultat

Bankene oppnådde i 2004 en markert bedring av resultat sammenlignet med ett år tidligere. Økningen kom på tross av pressede netto renteinntekter, og forklares særlig av en sterk reduksjon i tap på utlån. Inntekter utover nettorenten viste også en betydelig vekst sammenlignet med i 2003, samtidig som driftskostnadene var redusert.

Figur 4.1 Bankenes tap på utlån og resultat før skatt

Nedgangen i markedsrenter i 2003 ga et sterkt press på netto renteinntekter, som sank betraktelig i prosent av GFK. Gjennom 2004 ble nettorenten først stabilisert, og viste deretter en svak økning mot slutten av året. Netto renteinntekter fikk isolert sett et positivt bidrag (om lag 0,05 prosentpoeng for året som helhet) som følge av reglene for beregning av avgift til Banksikringsfondet. Som følge av at Sparebankenes Sikringsfond var bedre kapitalisert enn Forretningsbankenes Sikringsfond fikk sparebankene fritak for innbetaling til fondet i tre år. Forretningsbankene fikk også lettelse i innbetaling idet det nå kun er de garanterte innskuddene som inngår i beregningsgrunnlaget for avgift til fondet.

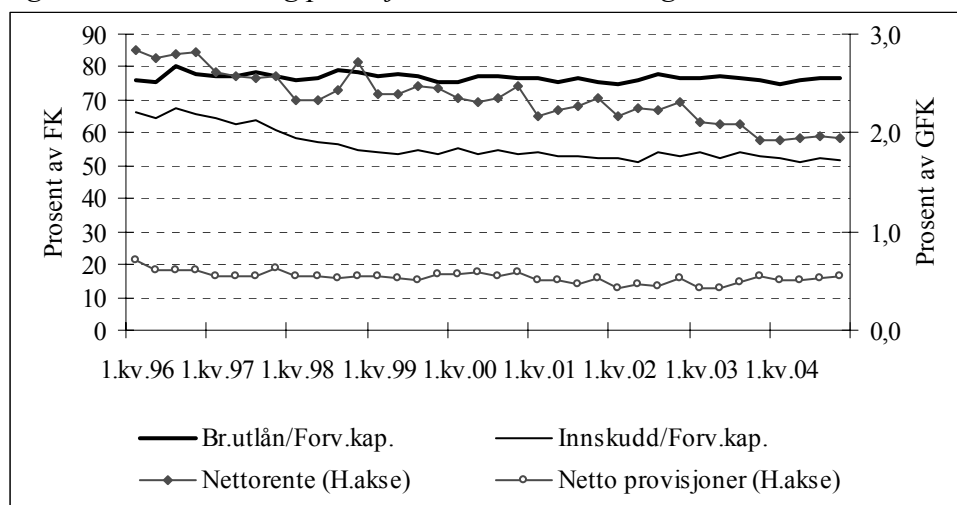
Tabell 4.2 Resultat for samtlige norske banker

	2004		2003	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	31 064	1,89	30 518	1,98
Andre inntekter	14 936	0,91	13 700	0,89
herav kursgevinster	2 886	0,18	3 262	0,21
Andre kostnader	26 298	1,60	25 487	1,65
herav lønn og admin.kost.	20 416	1,24	20 421	1,33
Driftsres. før tap	19 702	1,20	18 730	1,22
Bokførte tap	1 213	0,07	6 892	0,45
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	1 542	0,09	185	0,01
Resultat av ord.drift f.skatt	20 031	1,22	12 023	0,78
Skatt på res. av ord. drift	5 238	0,32	2 762	0,18
Resultat av ord drift e.skatt	14 793	0,90	9 261	0,60
Egenkapitalavkastning	13,2 %		9,1 %	

Inntekter utover nettorenten (ekskl. kursgevinster) har fått økt betydning for bankene, og var 15 prosent høyere i 2004 enn i 2003. Det var særlig netto provisjonsinntekter som var økt. Kursgevinstene var 12 prosent lavere enn året før, i hovedsak som følge av reduserte gevinster på rentepapirer. Kursgevinster på valuta og derivater utgjorde to tredjedeler av de totale kursgevinstene.

I figur 4.2 vises utviklingen siden 1996 for netto renteinntekter og netto provisjoner/gebyrer sammen med utlån til, og innskudd fra, kunder. Det fremgår at nettorenten har sunket jevnt i hele perioden i forhold til GFK, samtidig som utlån har vært en stabil andel av bankenes forvaltningskapital. Innskuddsandelen av forvaltningskapitalen sank de første årene, for så å ligge nokså stabilt i overkant av 50 prosent. Synkende rentemarginer forklarer dermed nedgangen i nettorente i forhold til GFK. Netto provisjonsinntekter økte noe mindre enn volumveksten frem til 2002. I de siste to år har derimot provisjonsinntekter økt i forhold til GFK, og var ved utgangen av året tilbake på nivået fra 2000.

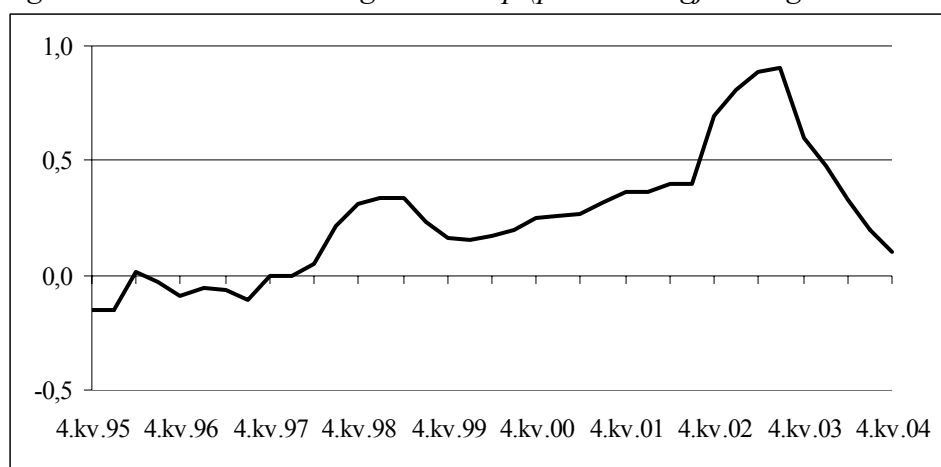
Figur 4.2 Rente og provisjoner – Kundeutlån og innskudd

Bankenes driftskostnader var 3 prosent høyere enn i 2003. Lønns- og administrasjonskostnadene var uendret fra året før. I forhold til GFK sank kostnadene fra 1,65 til 1,60 prosent. Det samlede kostnad/inntektsforholdet (ekskl. kursgevinster) sank fra 62,2 til 61,0 prosent. Bankenes driftsresultat før tap var 5 prosent høyere enn i 2003, men var noe lavere sett i forhold til GFK.

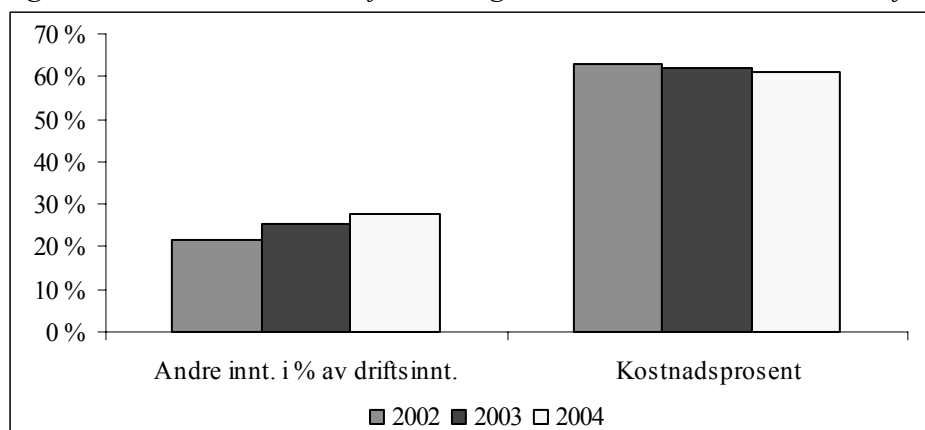
Mens de to foregående årene var preget av store tap på utlån, bl.a. som følge av Finance Credit-saken og problemene innen fiskeoppdrett, ble bankene som gruppe påførte bare begrensede nye tap i 2004. Tapene i 2004 var mer enn 80 prosent lavere enn i 2003, og svarte til 0,10 prosent av gjennomsnittlig utlånsvolum. Tradisjonelt har tapene i fjerde kvartal vært høyere enn i øvrige kvartaler, men i 2004 tilsvarte tapene i siste kvartal kun 0,08 prosent av utlånene. I figuren nedenfor vises de siste tolv måneders utlånstap ved utgangen av hvert kvartal.

Figur 4.3 12 måneders glidende tap (prosent av gj.snittlige brutto utlån til kunder)

Resultat før skatt økte fra 12,0 til 20,0 mrd. kroner. Dette tilsvarte 1,22 prosent av GFK, noe som var det høyeste nivået siden 2000. Bankenes egenkapitalavkastning steg fra 9,1 til 13,2 prosent. Tre mindre banker gikk med underskudd i 2004, mot ni banker i 2003.

Figur 4.4 Kostnad/innt.-forhold og andre inntekters⁴ andel av driftsinnt.(ekskl. kursgev.)

⁴ Inntekter utover nettorenten, dvs. Utbytte, netto provisjoner og andre driftsinntekter

Balanse

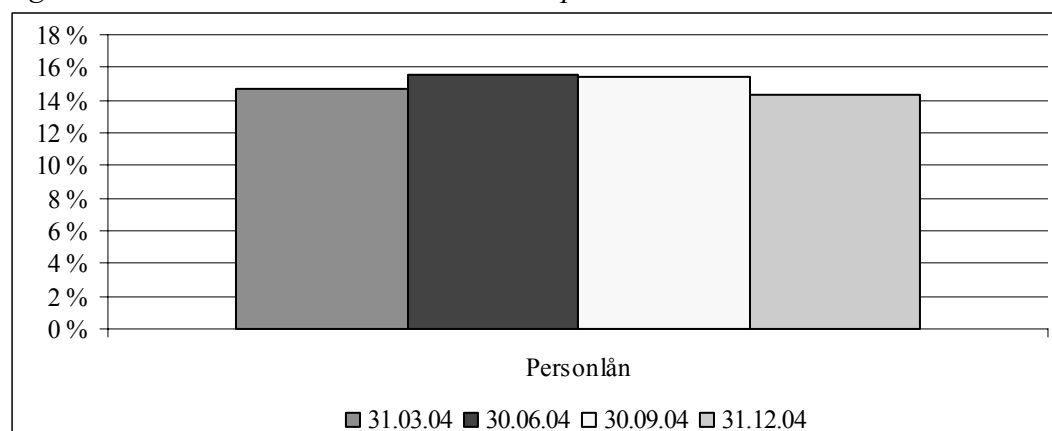
Samlet for alle banker var brutto utlån til kunder 9,5 prosent høyere ved utgangen av 2004 enn ett år tidligere. Veksten hadde økt hvert av de fem siste kvartaler. Det siste halve året var det særlig utlån til ikke-finansielle foretak som hadde bidratt til å øke vekstraten, mens husholdningene hadde ligget på en stabilt høy vekstrate.

Tabell 4.3 Balanseposter for samtlige norske banker

	31.12.04	31.12.03	
	Mill.kr.	Mill.kr.	vekst i %
Forvaltningskapital	1 662 076	1 568 960	5,9
Brutto utlån til kunder	1 311 278	1 197 603	9,5
..herav til lønnstakere etc.	795 779	696 261	14,3
Tapsavsetninger	18 352	20 679	-11,3
herav spesifiserte tapsavs.	9 336	11 298	-17,4
herav uspesifiserte tapsavs.	9 016	9 381	-3,9
Innskudd fra kunder	886 904	814 910	8,8
Gjeld ved utst. av verdipapirer	392 697	355 919	10,3
Netto nullstilte lån	7 160	9 006	-20,5
Brutto misligholdte lån	14 395	20 783	-30,7
Netto misligholdte lån	9 190	13 922	-34,0
	31.12.04	31.12.03	
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,4	1,7	
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,7	0,8	
Net. nullstilte lån i % av n. utlån	0,6	0,8	
Br. misligh. lån i % av br. utl.	1,1	1,7	
Net. misligh. lån i % av n. utlån	0,7	1,2	

Veksten i utlån til personkunder⁵ hadde ligget over 14 prosent gjennom hele 2004. Tapsavsetningene var redusert med 11 prosent i 2004. Som følge av enkelte bankers reduksjon av uspesifiserte tapsavsetninger var disse ved utgangen av året 4 prosent lavere enn ett år tidligere. Totale tapsavsetninger utgjorde 1,4 prosent av brutto utlån til kunder, en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra utgangen av 2003.

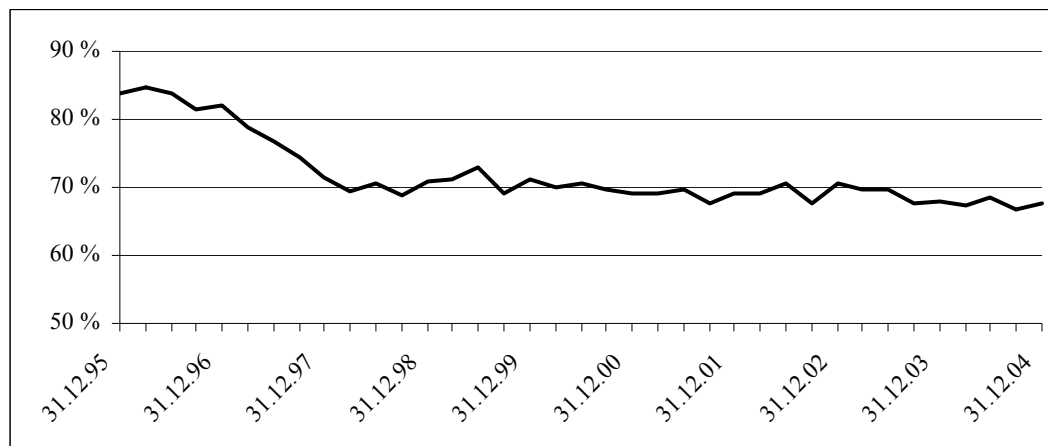
Figur 4.5 12-måneders vekst i utlån til personkunder

⁵ Sektor 810: Lønnstakere, pensjonister, trygdede, studenter o.a.

Innskuddsveksten fra kunder økte gjennom hele 2004, og var 8,8 prosent ved utgangen av året. Dette var den høyeste årsveksten i innskudd siden første kvartal 2001. I siste kvartal isolert var veksten i innskudd noe høyere enn veksten i utlån, slik at innskuddsdekningen ble bedret fra 66,8 til 67,6 prosent. I forhold til ett år tilbake var det en svak nedgang, jf. figur 4.5. Innskudd fra personkunder stod for halvparten av samlede kundeinnskudd, og hadde økt med 5,7 prosent i 2004.

Figur 4.6 *Innskuddsdekning i norske banker*

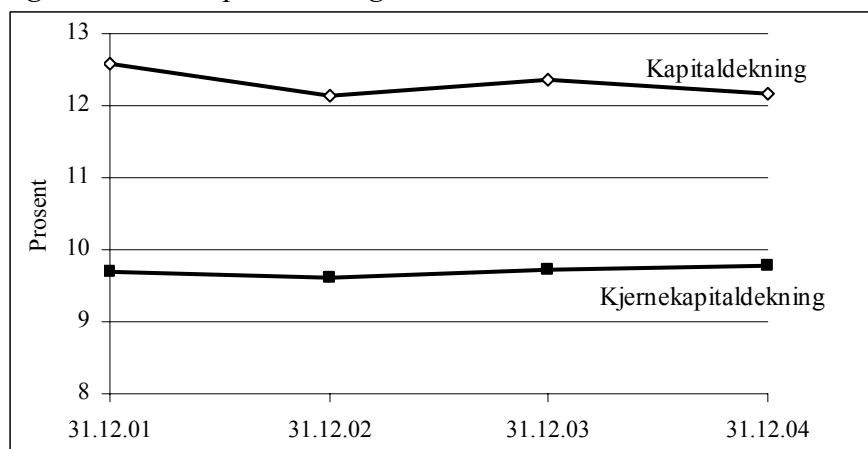

Bankenes misligholdte engasjementer var redusert med nær en tredjedel i forhold til utgangen av 2003, og med 14 prosent i fjerde kvartal isolert. Misligholdte engasjementer utgjorde 1,1 prosent av brutto utlån til kunder, ned 0,6 prosentpoeng siste år.

Soliditet

Tallene for kapitaldekning er foreløpige, da endelige utbyttebeslutninger ikke er tatt. Norske bankers samlede kjernekapitaldekning har vært svært stabil de siste fire årene, jf. figur 4.6. Ved utgangen av 2004 var rapportert kjernekapitaldekning 9,8 prosent. Total kapitaldekning var 12,2 prosent etter en nedgang på 0,2 prosentpoeng siste år. Alle banker tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Figur 4.7 *Kapitaldekning i norske banker*

Filialer av utenlandske banker i Norge

8 utenlandske banker var representert med bankfilialer i Norge i 2004. Samlet stod filialene for 10 prosent av den totale forvaltningskapitalen i banker i Norge, og for 6 prosent av totale utlån til kunder. For filialene samlet utgjør utlån til kunder og innskudd en betydelig mindre del av balansen enn for de norske bankene, noe som gjør at netto renteinntekter er lave i forhold til forvaltningskapitalen. Filialene har en stor del av eiendelene som utlån til kredittinstitusjoner samt finansielle derivater.

Tabell 4.4 Resultat i utenlandske bankers filialer i Norge

	Utenlandske bankers filialer			
	2004		2003	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto rente	1 398	0,68	1 687	1,10
Andre inntekter	896	0,44	292	0,19
herav kursgevinster	291	0,14	-304	-0,20
Andre kostnader	1 714	0,84	1 385	0,90
herav lønn og admin.kost.	1 111	0,54	995	0,65
Driftsres. før tap	580	0,28	594	0,39
Bokførte tap	-61	-0,03	255	0,17
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	0	0,00	0	0,00
Resultat av ord.drift f.skatt	641	0,31	339	0,22
	Vekst			
Forvaltningskapital	176 650	-3,6 %	183 251	
Brutto utlån til kunder	78 801	21,8 %	64 685	
Innskudd fra kunder	58 810	4,1 %	56 508	

5. FINANSIERINGSFORETAK

5.1 Finansieringsselskaper

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter alle norske finansieringsselskaper, med unntak av Teller AS som drifter betalingssystemene Visa og MasterCard. De utenlandske filialene i Norge er ikke med i utvalget, men gis en egen omtale avslutningsvis.

Markedet for finansieringsselskaper er sammensatt. Hovedområdene er leasing og bilfinansiering samt kortbaserte utlån og forbruksfinansiering. Det er derfor store variasjoner mellom enkeltsselskaper både når det gjelder resultat og balanse.

Resultat

Finansieringsselskapenes netto renteinntekter økte med 8,8 prosent sammenlignet med 2003. Nettorenten utgjorde 3,94 prosent av GFK, som var 0,22 prosentpoeng lavere enn året før. De fleste store selskapene, som i hovedsak driver med leasing og bilfinansiering, hadde en nedgang i nettorenten sammenlignet med 2003. Finansieringsselskaper som driver med kortbasert virksomhet og forbruksfinansiering hadde gjennomgående en økning i nettorenten. Det skyldes fortsatt høy prising av utlånene samt at det lave rentenivået har redusert selskapenes fundingkostnader.

Det var en nedgang i provisjonsinntektene sammenlignet med 2003, samtidig som nivået på lønns- og administrasjonskostnader ble noe redusert.

Tabell 5.1.1 Resultatposter

	2004		2003	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	2 896	3,94	2 661	4,16
Andre inntekter	771	1,05	761	1,19
herav kursgevinster	24	0,03	22	0,03
Andre kostnader	1 987	2,70	1 813	2,84
herav lønn og adm.kost.	1 588	2,16	1 479	2,31
Driftsres. før tap	1 680	2,29	1 609	2,51
Bokførte tap	412	0,56	540	0,84
Resultat ord. drift	1 268	1,73	1 069	1,67
<i>EK-avkastning*</i>		12,5		12,7

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

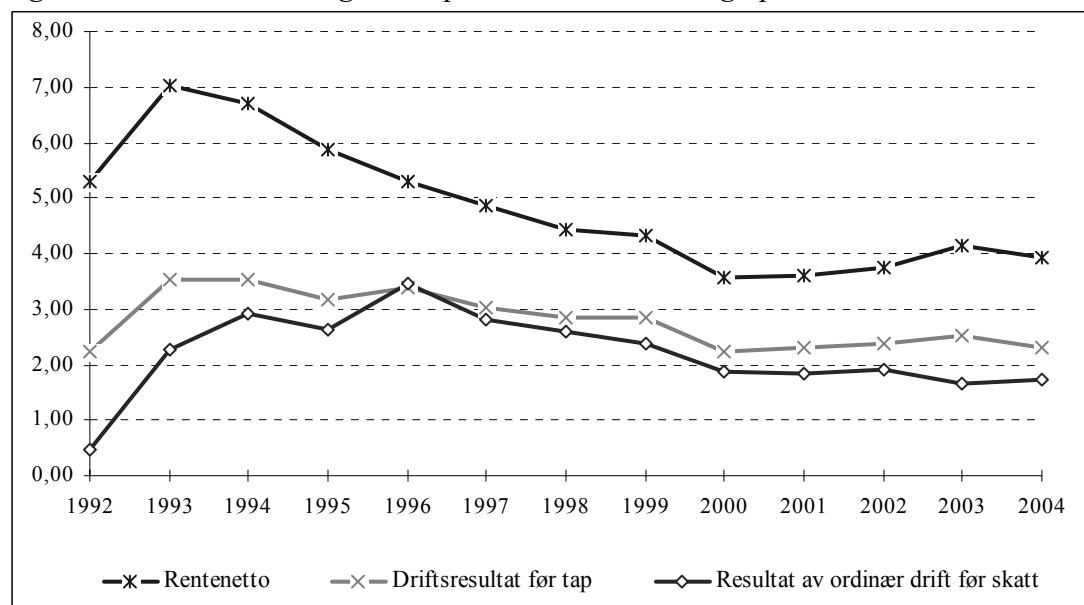
De bokførte tapene er klart lavere enn for ett år siden. Bokførte tap utgjorde 0,53 prosent av brutto utlån ved utgangen av 2004, mens de utgjorde 0,81 prosent ett år tidligere.

Resultat av ordinær drift var på 1 268 mill. kroner, som tilsvarte 1,73 prosent av GFK.

Resultatforbedringen var på 199 mill. kroner (0,06 prosentpoeng) fra 2003.

Egenkapitalavkastningen utgjorde 12,5 prosent, som er marginalt lavere enn året før.

Figur 5.1.1 Finansieringsselskapenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Brutto utlån til kunder økte med 17,0 prosent siste 12 måneder. Ved utgangen av tredje kvartal var årsveksten 15,4 prosent. Nivået på misligholdte lån er redusert det siste året, men utviklingen varierer en del fra selskap til selskap.

Tabell 5.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2004	31.12.2003	% vekst
Forvaltningskapital	79 383	68 143	16,5
Brutto utlån til kunder	77 631	66 327	17,0
Gjeld til kredittinstitusjoner	61 984	53 208	16,5
Innlån og gjeld til kunder	1 180	1 869	-36,9
Brutto misligholdte lån	1 564	1 888	-17,2
i prosent av brutto utlån	2,01	2,85	
Netto misligholdte lån	950	1 256	-24,2
i prosent av brutto utlån	1,22	1,89	
Netto nullstilte lån	891	1 041	-14,5
i prosent av brutto utlån	1,15	1,57	
Tapsavsetninger	1 174	1 158	1,4
i prosent av brutto utlån	1,51	1,75	

Soliditet

Finansieringsselskapene hadde ved utgangen av 2004 en kjernekapitaldekning på 9,6 prosent, en økning på 0,2 prosentpoeng fra året før. Tallene er foreløpige da selskapene ennå ikke har foretatt alle årsoppgjørdisposisjonene for 2004. Av de 25 finansieringsselskapene som har rapportert foreløpige resultat- og balansetall hadde 14 selskaper redusert kjernekapitaldekningen fra 2003.

Tabell 5.1.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for finansieringsselskapene totalt

	31.12.2004*	31.12.2003
Kjernekapitalprosent	9,6	9,4
Kapitaldekningsprosent	11,3	10,9
Kjernekapital	7 175	6 464
Tilleggskapital	1 299	1 029
Netto ansvarlig kapital	8 471	7 493
Beregningsgrunnlag	74 758	68 842

* foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Utenlandske filialer i Norge

Det er 21 filialer av utenlandske selskaper i Norge, og disse har omlag 29 prosent av finansieringsselskapenes totale forvaltningskapital. Foreløpige tall viste en forbedring av resultatet i forhold til GFK med 0,91 prosentpoeng fra 2003. Dette skyldtes i første rekke en markert økning i netto renteinntekter i kombinasjon med nedgang i bokførte tap på utlån.

Tabell 5.1.4 Resultatposter for utenlandske filialer i Norge

	2004		2003	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 676	5,26	1 354	4,86
Andre inntekter	283	0,89	210	0,76
herav kursgevinster	-33	-0,10	-55	-0,20
Andre kostnader	883	2,77	793	2,85
herav lønn og adm.kost.	536	1,69	408	1,47
Driftsres. før tap	1 076	3,38	771	2,77
Bokførte tap	225	0,71	281	1,01
Resultat ord. drift	851	2,67	490	1,76

Samlet utlånsvekst for filialene har vært forholdsvis sterk i 2004 og utgjorde 16,9 prosent ved utgangen av året. Ved utgangen av 3. kvartal var tolv månedersveksten 17,6 prosent. Utlånsveksten varierer mye fra filial til filial. Misligholdet i utenlandske filialer er gjennomgående høyere enn i norske selskaper, men det har også for denne gruppen vært en reduksjon i misligholdte lån.

Tabell 5.1.5 Balanseposter for utenlandske filialer i Norge

	31.12.2004	31.12.2003	% vekst
Forvaltningskapital	33 833	28 534	18,6
Brutto utlån til kunder	31 746	27 164	16,9
Gjeld til kredittinstitusjoner	21 388	19 187	11,5
Innlån og gjeld til kunder	8 171	6 556	24,6
Brutto misligholdte lån	1 062	1 128	-5,9
i prosent av brutto utlån	3,35	4,15	
Netto misligholdte lån	888	884	0,5
i prosent av brutto utlån	2,80	3,25	
Tapsavsetninger	470	512	8,2
i prosent av brutto utlån	1,48	1,88	

Forbrukslån

Det blir gjort en kvartalsvis kartlegging av et utvalg selskaper som hovedsakelig driver med forbruksfinansiering. Forbrukslån omfatter her både kortbaserte utlån og andre forbrukslån uten sikkerhet.

Utvalget består av 10 selskaper, hvorav en bank. Bankia Bank yter hovedsakelig forbrukslån og er derfor tatt med. Cresco og DnB Kort som inngår i utvalget, er en del av DnB NOR Bank. Det har vært forholdsvis høy utlånsvekst i flere av selskapene i utvalget de siste årene. Ved utgangen av 2004 hadde selskapene en samlet årsvekst på 9,6 prosent, mens veksten var 7,4 prosent i 2003. Ved utgangen av 2004 var imidlertid veksten i disse selskapene klart lavere enn veksten for alle finansieringsselskapene samlet.

Det er 7 finansieringsselskaper som inngår i utvalget, og disse hadde om lag 33 prosent av finansieringsselskapenes utlån til lønnstakere og cirka 11 prosent av finansieringsselskapenes totale utlån ved utgangen av 2004.

*Tabell 5.1.6 Utviklingen i forbrukslån i et utvalg selskaper**

	2001	2002	2003	2004
Forbrukslån (mill. kr)	16 755	19 381	20 816	22 823
Vekst % (12 mnd.)	27,3	15,7	7,4	9,6
Bokførte tap (mill. kr)	277	511	574	398
Tap i % av forbrukslån	1,7	2,6	2,8	1,7
Nettorente i % av GFK	8,2	8,4	10,1	12,0
Resultat ord. drift i % av GFK	4,2	4,0	4,9	7,7
Netto misligholdte lån (mill. kr)	1 013	1 338	1 473	1 500
Mislighold i % av forbrukslån	6,0	6,9	7,1	6,6

**GE Money Bank, Enter Card, Finaref, Ikano Finans, Citifinancial Europe, Europay Norway, Diners Club Norge, Bankia Bank, DnB Kort og Cresco.*

Bokførte tap og misligholdte lån for dette utvalget samlet, ligger på et høyere nivå enn for finansieringsselskaper generelt. Netto misligholdte lån utgjorde 6,6 prosent av forbrukslån ved årsskiftet. Det var imidlertid en reduksjon i både tap og mislighold målt i prosent av forbrukslån sammenlignet med 2003. Det er forholdsvis stor variasjon mellom de ulike selskapene i utvalget. Selskapene samlet har høy nettorente i forhold til andre selskaper (12,0 prosent av GFK), noe som viser at det i prisfastsettelsen av utlånene tas høyde for større kredittrisiko. Resultat av ordinær drift ligger også høyere enn for andre selskaper, og utgjorde 7,7 prosent av GFK ved utgangen av 2004. Dette er en klar forbedring fra året før.

5.2 Kredittforetak

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter alle norske kredittforetak.

Resultat

Nettorenten ble redusert med 0,13 prosentpoeng sammenlignet med 2003, men var på samme nivå som etter tre kvartaler i 2004. Andre inntekter og andre kostnader lå på omtrent samme nivå som året før.

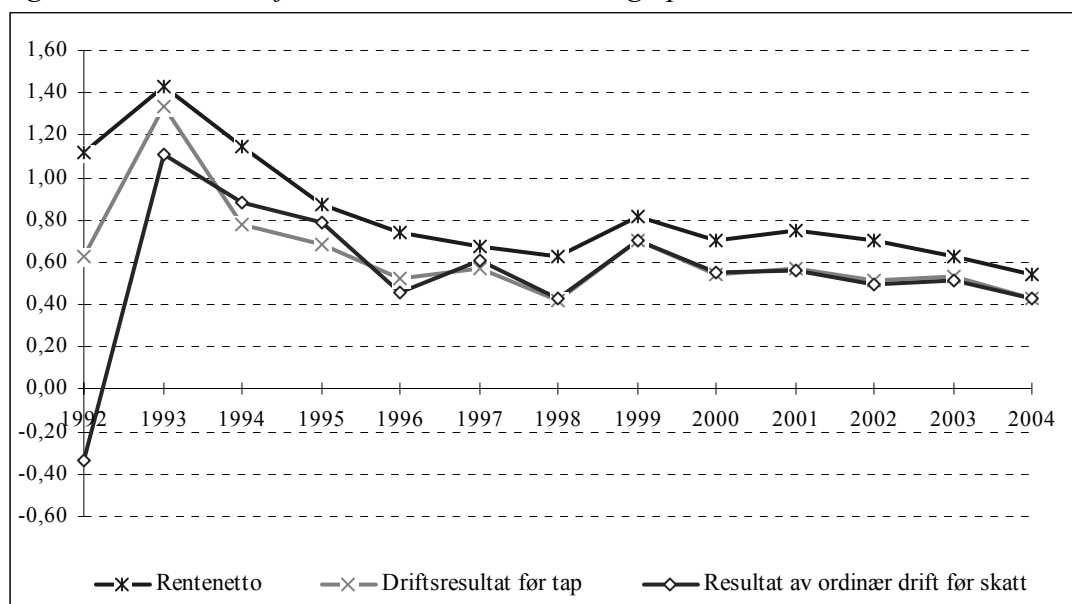
Tabell 5.2.1 Resultatposter

	2004		2003	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 808	0,54	1 948	0,67
Andre inntekter	12	0,00	11	0,00
herav kursgevinster	46	0,01	41	0,01
Andre kostnader	407	0,12	398	0,14
herav lønn og adm.kost.	341	0,10	330	0,11
Driftsres. før tap	1 413	0,43	1 561	0,53
Bokførte tap	-14	0,00	49	0,02
Resultat ord. drift	1 427	0,43	1 512	0,51
<i>EK-avkastning*</i>		8,4		9,0

*Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

I 2004 var det netto inntektsføring av tidligere tap på 14 mill. kroner, mens det var bokførte tap på 49 mill. kroner i 2003. Resultat av ordinær drift var på 1 427 mill. kroner som utgjorde 0,43 prosent av GFK. Målt i prosent av GFK var resultatet 0,09 prosentpoeng svakere enn året før. Egenkapitalavkastningen var også noe lavere enn for 2003.

Figur 5.2.1 Kredittforetakenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Kredittforetakenes utlån til kunder økte med 13,7 prosent siste 12 måneder. Ved utgangen av forrige kvartal var årsveksten 13,3 prosent. Nivået på misligholdte lån ligger på et lavt nivå i kredittforetakene.

Tabell 5.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2004	31.12.2003	% vekst
Forvaltningskapital	354 189	314 964	12,5
Brutto utlån til kunder	241 753	212 634	13,7
Gjeld til kredittinstitusjoner	103 598	86 050	20,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	219 236	198 312	10,6
Brutto misligholdte lån	301	609	-50,6
i prosent av brutto utlån	0,13	0,29	
Netto misligholdte lån	299	519	-42,4
i prosent av brutto utlån	0,12	0,24	
Netto nullstilte lån	368	626	-41,3
i prosent av brutto utlån	0,15	0,29	
Tapsavsetninger	274	311	-12,0
i prosent av brutto utlån	0,11	0,15	

Soliditet

Kredittforetakene hadde en kjernekapitaldekning på 9,3 prosent, en nedgang på 0,3 prosentpoeng fra 2003. Beregningsgrunnlaget økte med 7,0 prosent i samme tidsrom. Tallene er foreløpige da alle årsoppgjørdisposisjonene for 2004 ikke er gjennomført. Kjernekapitaldekningen ble redusert for 6 av kredittforetakene sammenlignet med 2003.

Tabell 5.2.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for kredittforetakene totalt

	31.12.2004*	31.12.2003
Kjernekapitalprosent	9,3	9,6
Kapitaldekningsprosent	12,3	12,2
Kjernekapital	12 750	12 366
Tilleggskapital	4 088	3 245
Netto ansvarlig kapital	16 817	15 592
Beregningsgrunnlag	137 258	128 336

**foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)*

6. LIVSFORSIKRINGSSELSKAPER

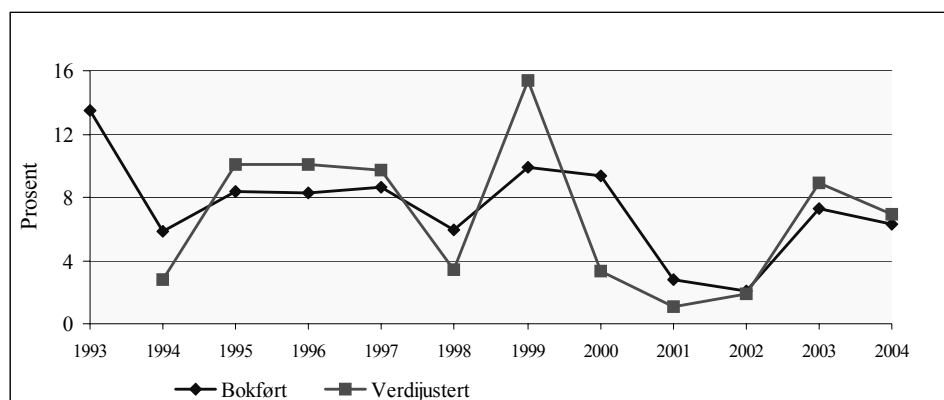
Ved utgangen av 2004 var det seks tradisjonelle livselskaper og fem selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livselskaper. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Kapitalavkastning

Oppgangen i det norske aksjemarkedet gjennom 2004 har gitt et positivt bidrag til selskapenes resultater. Norske livsforsikringsselskaper sitter imidlertid med en stor andel utenlandske aksjer (drøyt 2/3), slik at oppgangen i det norske markedet har hatt begrenset effekt. Utviklingen i internasjonale aksjemarkeder har vært betydelig flatere, og har bidratt mindre. Tilsvarende har det svake rentefallet bidratt lite til selskapenes resultater for 2004 som følge av en gjennomgående lav rentefølsomhet i selskapenes renteporteføljer.

Selskapenes verdijusterte kapitalavkastning for 2004 i gjennomsnitt lå på 7,0 prosent, mot 8,9 prosent i 2003. Bokført kapitalavkastning var på 6,4 prosent, mot 7,2 prosent i 2003. Figur 6.1 nedenfor viser utviklingen i selskapenes avkastning på finansielle eiendeler fra 1993 til 2004.

Figur 6.1 Utvikling i livselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1993 – 2004

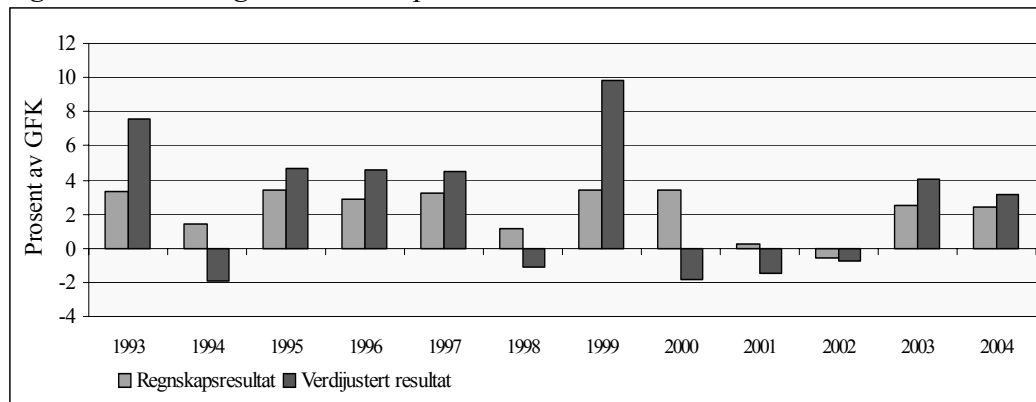

Resultat

Alle selskapene rapporterte et overskudd for 2004. Samlet hadde selskapene et resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt på 11,9 mrd. kroner, eller 2,5 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK). Til sammenligning var resultat før tildeling til kunder og skatt i 2003 på 11,2 mrd. kroner, eller 2,6 prosent av GFK.

Selskapenes verdijusterte resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, og var i 2004 på 15,4 mrd. kroner (3,2 prosent av GFK). Til sammenligning var verdijustert resultat i 2003 på 18,0 mrd. kroner (4,1 prosent av GFK). Selskapene har til sammen ført 3,5 mrd. kroner til kursreguleringsfond i regnskapet for 2004, mot 6,8 mrd. kroner året før.

Figur 6.2 Utviklingen i livselskapenes resultater 1993 – 2004

Tabell 6.1 Utvalgte resultatposter

mill. kr	2004	% av GFK	2003	% av GFK
Premieinntekter	56 998	11,8	44 990	10,3
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	8 418	1,7	6 163	1,4
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	32 139	6,6	36 441	8,3
herav netto gevinst ved realisasjon	6 700	1,4	5 091	1,2
Erstatninger	31 629	6,5	29 610	6,8
herav overføring av premiereserve mv. til andre	8 837	1,8	8 644	2,0
Endringer forsikringsmessige avsetninger (inkl. garantert minsteavkastning, ekskl. nye tilleggsavsetninger)	37 741	7,8	29 327	6,7
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	3 735	0,8	3 540	0,8
Fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet til dekning av renteundersk.	0	0,0	-21	0,0
Andre inntekter/kostnader	-670	-0,1	-955	-0,2
Resultat før tildeling til kunder og skatt	11 874	2,4	11 201	2,6
Endring i kursreguleringsfond	3 487	0,7	6 818	1,6
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	15 362	3,1	18 019	4,1
Nye tilleggsavsetninger	2 045	0,4	3 760	0,9
Midler tilført forsikringskunder	5 955	1,2	4 299	1,0
Skattekostnad	59	0,0	501	0,1
Overskudd	3 816	0,8	2 641	0,6

Samlede premieinntekter var i 2004 på 48,6 mrd. kroner, mot 38,8 mrd. kroner året før, hvilket svarer til en økning på 25 prosent. Tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven føres som premieinntekt i mottagende selskap. Om lag 12 prosent av økningen på 10 mrd. kroner skyldes at selskapene fra og med 01.01.2004 endret grunnlagsrenten for ny opptjening på eksisterende kontrakter innen foretakspensjon fra 4 til 3 prosent.

Overføring av premiereserve til og fra andre livselskaper og pensjonskasser viser at livselskapene i 2004 hadde en svak netto fraflytting (til pensjonskassene) på 0,1 prosent av livselskapenes samlede GFK, mot en netto fraflytting i 2003 på 0,6 prosent.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 2004 ga livselskapene en netto inntekt på finansielle eiendeler på 32,1 mrd. kroner, eller 6,6 prosent av selskapenes GFK, mot 36,4 mrd. kroner, eller 8,4 prosent i 2003. Netto gevinst ved realisasjon av aksjer var på 5,8 mrd. kroner i 2004, mot et netto tap på 0,1 mrd. kroner året før. Netto gevinst ved realisasjon av obligasjoner på 1,6 mrd. kroner, mot 4,6 mrd. kroner i 2003.

Livselskapenes finansinntekter kan deles opp i to komponenter; ikke-kursavhengige finansinntekter og kursavhengige finansinntekter. Ikke-kursavhengige finansinntekter består bl.a. av renteinntekter fra livselskapenes sertifikat-, obligasjons- og utlånsportefølje, samt netto leieinntekter fra eiendomsvirksomheten og aksjeutbytte. Kursavhengige finansinntekter kommer hovedsakelig fra endring i verdien på livselskapenes beholdning av aksjer, obligasjoner og valutarelaterte instrumenter.

Ser man bort fra inntekter fra foretak i samme konsern eller tilknyttede selskaper, var selskapenes ikke-kursavhengige finansinntekter i 2004 på 25 mrd. kroner, en økning på 6 prosent fra 2003. Ikke-kursavhengige finansinntekter i 2004 utgjorde 42 prosent av selskapenes samlede inntekter fra finansielle eiendeler, og skriver seg i hovedsak fra obligasjonsbeholdningen.

Livselskapene utbetalte erstatninger i 2004 for i alt 31,6 mrd. kroner, mot 29,6 mrd. kroner i 2003. Inkludert i disse størrelsene er endringer i erstatningsavsetninger som følge av overføring av premiereserve mv. til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser ved flytting av forsikringskontrakter. Livselskapenes erstatninger, eksklusive overføring av premiereserve, var i 2004 på 22,8 mrd. kroner, mot 21,0 mrd. kroner året før.

Livselskapenes samlede endringer i de forsikringsmessige avsetninger utgjorde 39,8 mrd. kroner i 2004, mot 33,1 mrd. kroner i 2003. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene, inkludert avsetninger til dekning av tilleggsytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Livselskapenes samlede driftskostnader utgjorde 3,7 mrd. kroner i 2004. Driftskostnadene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital har ligget flatt siden 2001, og omfatter så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler.

Balanse

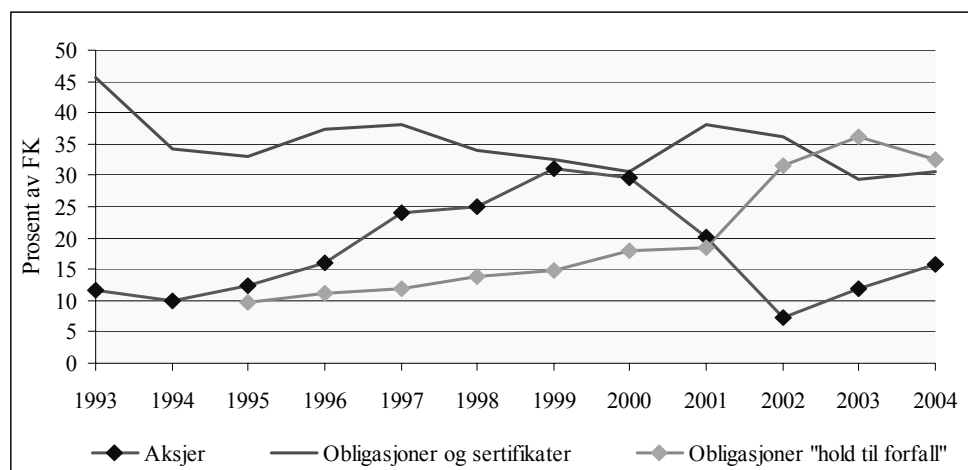
Livselskapenes forvaltningskapital utgjorde 510 mrd. kroner ved utgangen av 2004, en økning på 11 prosent fra utgangen av 2003.

Utviklingen i sentrale balanseposter er gjengitt i tabell 6.2 nedenfor. Selskapenes beholdning av aksjer og andeler holdt som omløpsmidler fortsatte å øke i 2004. Investeringer i anleggsobligasjoner regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall" avtok, mens investeringer i omløpsobligasjoner viste en økning. Andelen i sertifikater ble redusert med drøyt ett prosentpoeng i 2004, og andelen i utlån ble redusert med i underkant av ett prosentpoeng.

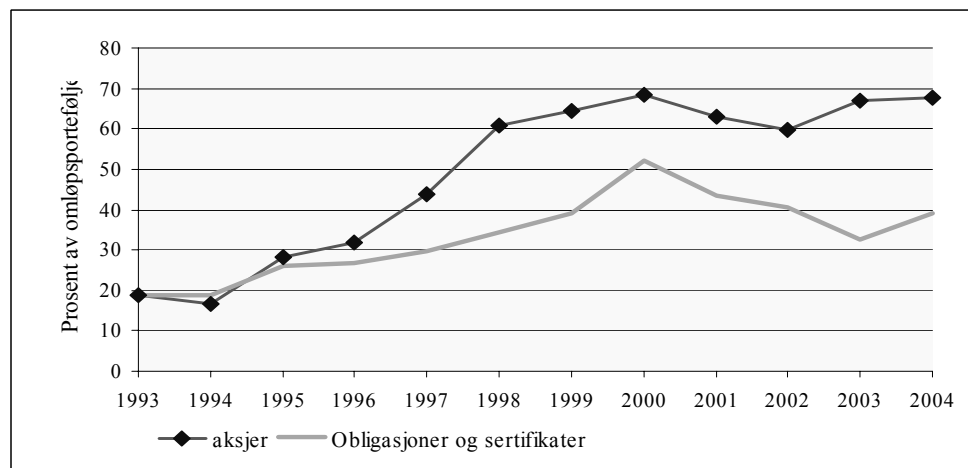
Tabell 6.2 Utvalgte balanseposter

	31.12.2004		31.12.2003		% vekst
	mill. kr.	% av FK	mill. kr.	% av FK	
Bygninger og faste eiendommer	50 434	9,9	44 006	9,6	13,9
Investeringer til varig eie m.m.	187 154	36,8	189 463	41,3	-1,2
herav obligasjoner som holdes til forfall	165 405	32,5	166 206	36,2	-0,5
herav utlån	18 759	3,7	21 036	4,6	-10,8
Andre finansielle eiendeler	245 369	48,2	203 522	44,3	20,6
herav aksjer og andeler	79 812	15,7	55 440	12,1	44,0
herav obligasjoner	121 896	23,9	97 422	21,2	25,1
herav sertifikater	33 895	6,7	36 875	8,0	-8,1
Forvaltningskapital	509 813	100,0	459 188	100,0	10,8
Kursreguleringsfond	10 498	2,1	7 010	1,5	49,8
Forsikringsmessige avsetninger	464 255	91,2	409 092	89,1	13,4
Tilleggsavsetninger	10 916	2,1	8 904	1,9	21,6
Ansvarlig kapital	26 904	5,3	23 000	5,0	16,9

Figur 6.3 Utviklingen i livselskapenes beholdning av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler), samt obligasjoner klassifisert som "hold til forfall" i perioden 1993 – 2004

Figur 6.4 Utviklingen i livselskapenes utenlandsandeler av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler) i perioden 1993 – 2004

Selskapenes beholdning av omløpsaksjer utgjorde 15,7 prosent av samlet forvaltningskapital ved utgangen av 2004, en økning på 3,6 prosentpoeng siden 2003. Utenlandsandelen har gjennom året ligget relativt flatt på 68 prosent av aksjebeholdningen.

Beholdningen av sertifikater har i løpet av 2004 blitt redusert med 8 prosent til 34 mrd. kroner (6,7 prosent av forvaltningskapitalen) ved utgangen av året. Beholdningen av obligasjoner holdt som omløpsmidler har i samme periode steget med 25 prosent. Relativt til forvaltningskapitalen har andelen steget med 2,7 prosentpoeng og utgjorde 24 prosent ved utgangen året. Andelen av omløpsobligasjoner og sertifikater holdt i utenlandske papirer var ved utgangen av 2004 på 39 prosent, mot 33 prosent ett år tidligere.

Beholdningen av obligasjoner regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall" har sunket siden 2003. Selskapene hadde ved utgangen av 2004 en samlet beholdning av slike obligasjoner på 165 mrd. kroner, som utgjorde 32,5 prosent av selskapenes samlede forvaltningskapital. Dette er en nedgang på 0,8 mrd. kroner, eller 3,7 prosentpoeng relativt til forvaltningskapitalen. Gjennomsnittlig rente på livselskapenes "hold til forfall" portefølje er 5,6 prosent, og om lag tre firedeler har forfall etter 2007. Den delen av porteføljen som har forfall etter 2007 har en gjennomsnittrente på 5,3 prosent. Beholdningen av "hold til forfall" obligasjoner har en utenlandsandel på 35 prosent.

Tabell 6.3 Beholdning pr. 31.12.2004 av obligasjoner klassifisert som hold til forfall; etter forfallstidspunkt

	Norske	Utenlandske	Totalt
Forfall i 2005			
Prosent av FK	2,1 %	0,5 %	2,6 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	6,8 %	6,3 %	6,7 %
Forfall i 2006			
Prosent av FK	1,5 %	1,3 %	2,8 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	6,0 %	6,4 %	6,2 %
Forfall i 2007			
Prosent av FK	2,8 %	0,4 %	3,2 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	5,6 %	6,1 %	5,7 %
Forfall etter 2007			
Prosent av FK	14,4 %	9,0 %	23,4 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	5,5 %	4,9 %	5,3 %
Sum obligasjoner til forfall			
Prosent av FK	21,0 %	11,5 %	32,5 %
Gjennomsnittrente ¹⁾	5,7 %	5,2 %	5,6 %

¹⁾ Med gjennomsnittrente menes resultatført renteinntekt i prosent av beholdningen med forfall i den aktuelle perioden, alle tall i NOK

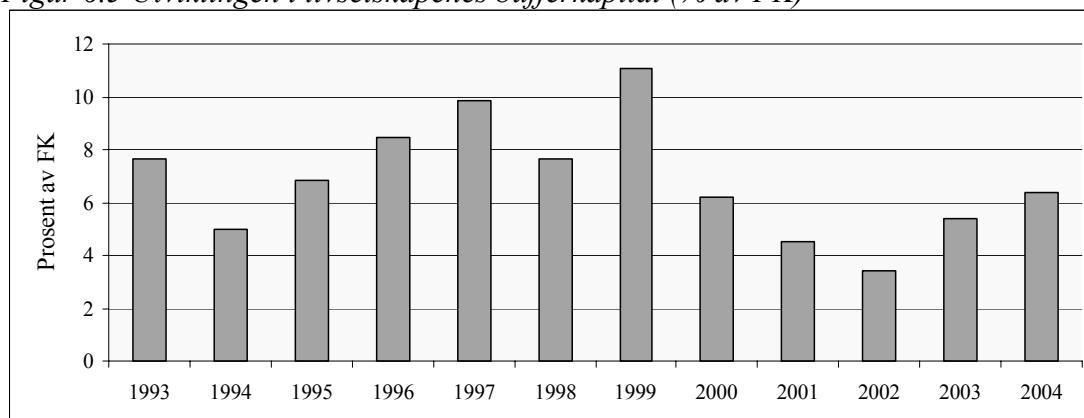
Soliditet

Ved utgangen av 2004 hadde livselskapene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 14,4 prosent, og samtlige livselskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent. Ved utgangen av 2003 var gjennomsnittlig kapitaldekning på 15,1 prosent for selskapene samlet.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 2004 har ført til en oppgang i selskapenes samlede bufferkapital. Ved utgangen av 2004 ble bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, målt til 32,5 mrd. kroner eller 6,4 prosent av selskapenes forvaltningskapital, mot 25,3 mrd. kroner eller 5,5 prosent ett år tidligere. Figur 6.5 nedenfor

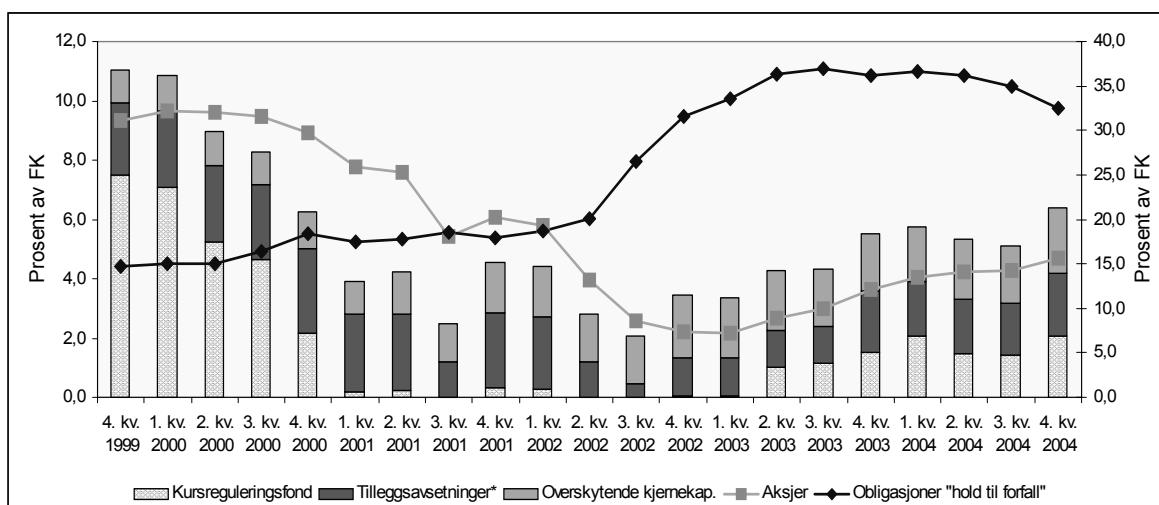
viser utviklingen i selskapenes samlede bufferkapital i prosent av forvaltningskapitalen i perioden fra 1993 til 2004.

Figur 6.5 Utviklingen i livselskapenes bufferkapital (% av FK)

Av bufferkapitalens tre elementer er tilleggsavsetninger i sin helhet kundemidler, mens kursreguleringsfondet kun delvis er kundemidler. Figur 6.6 nedenfor viser utviklingen og sammensetningen av livselskapenes bufferkapital i perioden fra 1999 til 2004.

Figur 6.6 Bufferkapital, aksjeandel og "hold til forfall"-obligasjoner i perioden 1999 – 2004

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse.

LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG

Ved utgangen av 2004 var det i alt fem selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked).

Resultat

Resultatet for 2004 viste et overskudd samlet sett på 1 mill. kroner, mot et underskudd på 14 mill. kroner i 2003. Kun ett av de seks selskapene hadde overskudd i 2004. Samlede premieinntekter var på 4 822 mill. kroner, mot 4 760 mill. kroner i 2003. Veksten i premieinntektene i 2004 er imidlertid marginal i forhold til veksten i selskapenes forvaltningskapital, og premieinntektene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital viser derfor en markert nedgang.

Tabell 6.4 Utvalgte resultatposter

	2004		2003	
	mill. kr.	% GFK	mill. kr.	% GFK
Premieinntekter	4 822	23,3	4 760	30,1
Inntekter fra finansielle eiendeler	57	0,3	82	0,5
Urealisert gevinst på livsforsikring knyttet til investeringsavtaler	1 422	6,9	2 177	13,8
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-502	-2,4	-410	-2,6
Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler	-26	-0,1	-57	-0,4
Urealisert tap på livsforsikring knyttet til investeringsavtaler	0	0,0	-322	-2,0
Overskudd	1	0,0	-14	-0,1

Balanse

Samlet forvaltningskapital ved utgangen av 2004 var på 22 614 mill. kroner, 21 prosent høyere enn ved utgangen av 2003. Av den samlede forvaltningskapitalen var 51 prosent plassert i aksjer og andeler, mot 45 prosent ved utgangen av 2003. Plasseringer i obligasjoner og sertifikater økte noe gjennom 2004, og viste en andel på 23 prosent.

Fondsforsikringsselskapene hadde ved utgangen av 2004 i gjennomsnitt en kapitaldekning på 15,1 prosent, mot 14,7 prosent ett år tidligere. Samtlige selskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Tabell 6.5 Utvalgte balanseposter

	31.12.2004		31.12.2003	
	Mill. kr.	% FK	Mill. kr.	% FK
Aksjer og andeler i aksjefond	11 497	51	8 331	45
Obligasjoner og andeler i obligasjonsfond	1 783	8	1 667	9
Sertifikater og andeler i pengemarkedsfond	3 403	15	2 267	12
Bankinnskudd	2 596	11	4 002	21
Forvaltningskapital	22 614	100	18 652	100
Kapitaldekningsprosent	15,1		14,7	
Ansvarlig kapital	558		431	

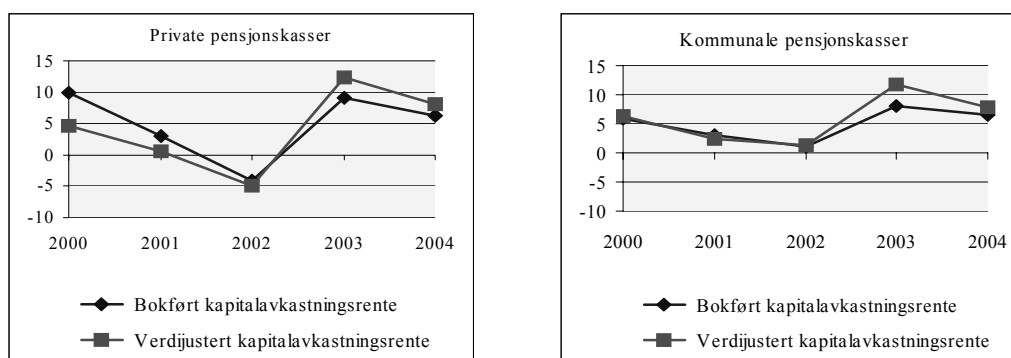
7. PENSJONSKASSER

Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter pensjonskasser med en forvaltningskapital større enn 1 mrd. kroner ved utgangen av 2004. Utvalget består av 13 private og 10 kommunale pensjonskasser, og står for ca 75 prosent av pensjonskassenes samlede forvaltningskapital.

Kapitalavkastning

Pensjonskassenes samlede bokførte kapitalavkastning var for 2004 på 6,6 prosent, mot en bokført avkastning i 2003 på 8,6 prosent. Verdijustert kapitalavkastning ble på 8,2 prosent, mot 12,1 prosent året før. De private pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert avkastning på 8,4 prosent i 2004, mens de kommunale pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert kapitalavkastning på 7,7 prosent. Forklaringen til dette ligger i kassenes aktivastruktur, der de private pensjonskassene har en vesentlig større eksponering i aksjemarkedene. Figur 7.1 nedenfor viser utviklingen i kapitalavkastning fra 2000 til 2004 for de private og de kommunale pensjonskassene.

Figur 7.1: Kapitalavkastningen i et utvalg pensjonskasser 2000- 2004

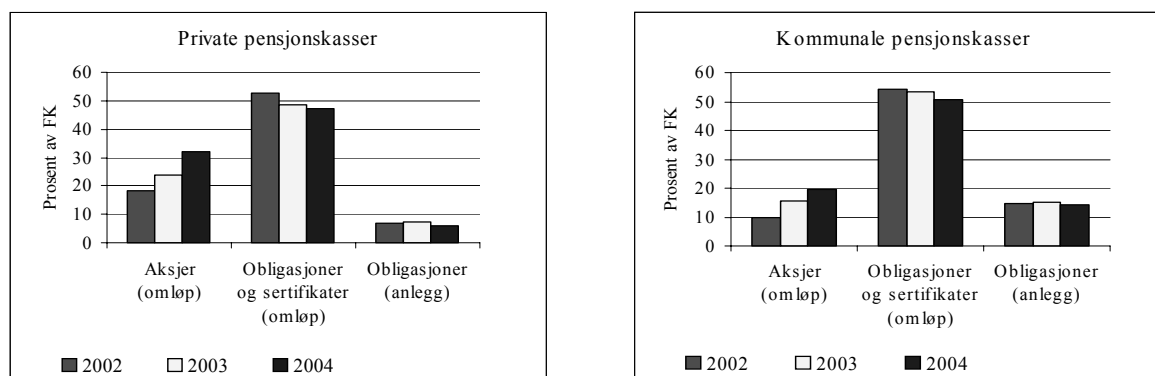

Balanse

Pensjonskassene i utvalget hadde ved utgangen av 2004 en samlet forvaltningskapital på 85,6 mrd. kroner, hvilket er en vekst på 12 prosent siden 2003 da samlet forvaltningskapital var på 76,3 mrd. kroner.

Sammenlignet med livsforsikringsselskapene har pensjonskassene en høyere eksponering i aksjemarkedene. De private pensjonskassene har økt aksjeandelen gjennom 2004 med 8 prosentpoeng, og hadde ved utgangen av året en aksjeandel på 32 prosent av forvaltningskapitalen. De kommunale kassene i utvalget lå ved utgangen av 2004 med en aksjeandel på 19 prosent, en økning gjennom året på 4 prosentpoeng. Utviklingen i utvalgte balanseposter for disse kassene er gjengitt i figur 7.2 nedenfor.

Figur 7.2: Utvalgte balanseposter i et utvalg pensjonskasser 2002- 2004

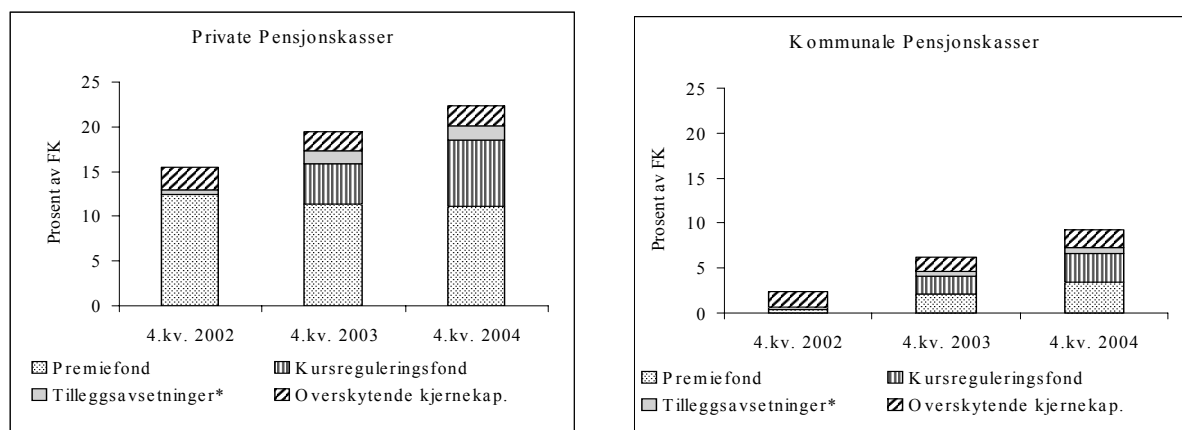
Pensjonskassene sitter med en relativt stor andel utenlandske aksjer, men likevel vesentlig lavere enn livsforsikringsselskapene. De private pensjonskassene hadde ved utgangen av 2004 en utenlandsandel på 46 prosent av omløpsporteføljen, mot 49 prosent ett år tidligere. De kommunale pensjonskassene rapporterte en utenlandsandel av aksjeporteføljen på 49 prosent ved utgangen av 2004, mot 40 prosent ved utgangen av 2003.

Soliditet

Ved utgangen av 2004 hadde pensjonskassene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 11,5 prosent, mot 11,5 prosent ett år tidligere. 22 av 23 pensjonskasser i utvalget tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Pensjonskassenes samlede bufferkapital er styrket siden utgangen av 2003. Bufferkapitalen, bestående av premiefond, overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, ble målt til 15,8 mrd. kroner eller 18,5 prosent av kassenes forvaltningskapital ved utgangen av 2004, en økning på 4,3 prosentpoeng gjennom året. Det er imidlertid en viss forskjell mellom de private kassene og de kommunale kassene i utvalget. De private pensjonskassene i utvalget hadde en bufferkapital på 13,5 mrd. kroner eller 22,3 prosent av FK. De kommunale kassene hadde en bufferkapital ved utgangen av 2004 på 2,3 mrd. kroner eller 9,2 prosent av FK. Til sammenligning har livsforsikringsselskapene rapportert en bufferkapital ved utgangen av året på 6,4 prosent av FK. Figur 7.3 nedenfor viser utviklingen i kassenes samlede bufferkapital i prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2002, 2003 og 2004 for de private og de kommunale pensjonskassene.

Figur 7.3 Utvikling i pensjonskassenes bufferkapital

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse, fratrasket tilleggsavsetninger som er benyttet i beregning av kjernekapital

8. SKADEFORSIKRINGSSELSKAPER

Utvalget består av 43 selskaper som har levert nøkkeltall pr. 4. kvartal 2004. Utenlandske filialer i Norge er ikke inkludert.

Tabellen under viser markedsandeler for ulike grupper selskaper og utenlandske filialer, basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital. I det norske skadeforsikringsmarkedet har filialer av utenlandske selskaper en betydelig posisjon. Den dominerende aktøren blant disse er den norske filialen til If, som er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen.

Tabell 8.1 Markedsandeler for ulike grupper skadeselskaper

2004 (Tall i prosent)	Utenlandske filialer	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.- selskaper	Øvrige gjensidige
Forfalt bruttopremie	29,3	50,3	4,8	5,5	3,1	0,9
Forvaltningskapital	21,8	47,8	13,1	4,8	2,8	1,3

Markedsandelene summerer seg ikke til 100 prosent fordi selskapene som ikke inngår i nøkkeltallsutvalget ikke er vist i tabellen.

Resultatutvikling i alle selskaper

Skadeselskapene samlet hadde i 2004 et resultat av ordinær virksomhet på 791 mill. kroner, mot et resultat på 5 562 mill. kroner i 2003. Resultatnedgangen skyldes en betydelig nedgang i netto finansinntekter og en nedgang i teknisk resultat i forhold til 2003. De samlede netto finansinntektene ble 2 850 mill. kroner i 2004, mot 6 722 mill. kroner året før. I 2003 bidro verdiøkning i obligasjonsbeholdningen som følge av rentenedgangen samt stigningen i aksjemarkedene til høye finansinntekter. Teknisk regnskap viste et negativt resultat på 562 mill. kroner i 2004, mot et positivt resultat på 1 009 mill. kroner i 2003. Nedgangen kan tilskrives utviklingen i captiveselskapene, hvor en kraftig økning av sikkerhetsavsetningene har ført til et samlet negativt teknisk resultat. Hvis man ser bort fra captiveselskapene har teknisk resultat økt med 2 184 mill. kroner fra 2003 til 2004.

Tabell 8.2 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner og prosent)		2004	2003
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	2 301	163
	Resultat av ord. virksomhet	2 829	3 478
Captives	Teknisk resultat	-2 985	769
	Resultat av ord. virksomhet	-2 429	1 762
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	133	60
	Resultat av ord. virksomhet	267	207
Sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	-21	33
	Resultat av ord. virksomhet	41	56
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	10	-17
	Resultat av ord. virksomhet	83	58
Alle selskaper	Teknisk resultat	-562	1 009
	Resultat av ord. virksomhet	791	5 562

I gruppen Knyttet til konsern er resultatene ikke-konsoliderte tall for et utvalg selskaper som avviker noe fra den senere omtalen av de største konsernene, slik at resultatene ikke vil være identiske.

En inndeling i ulike grupper selskaper viser at gruppene Captives og Sjøforsikringsselskaper hadde negativt teknisk resultat i 2004. Med unntak av Captives hadde samtlige grupper positivt resultat av ordinær virksomhet. Det har vært en noe ujevn resultatutvikling i de ulike gruppene fra 2003 til 2004.

Lønnsomheten av den forsikringsrelaterte virksomheten kan uttrykkes ved combined ratio, som er summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r.

Combined ratio for alle selskapene var kun 90,6 i 2004, hvilket innebærer en klar bedring fra 99,2 i 2003. Skadeprocenten har falt med hele 7,3 prosentpoeng til 69,8, mens kostnadsprocenten har falt med 1,3 prosentpoeng til 20,8. Bedringen skyldes en fortsatt betydelig premievekst kombinert med en nedgang i erstatningskostnadene og en moderat vekst i driftskostnadene.

Tabell 8.3 Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i prosent)	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.-selskaper	Øvrige gjensidige	Alle
2004	89,1	116,9	90,7	102,0	88,5	90,6
2003	101,7	67,1	93,5	106,1	97,5	99,2

Combined ratio har falt i alle grupper av selskaper, med unntak av Captives. Nivået på combined ratio er høyest for Captives, som følge av den kraftige økningen det siste året.

Av utvalget på 43 selskaper var det 6 som viste et negativt resultat av ordinær drift i 2004. Til sammenligning hadde 5 selskaper negativt resultat i 2003. Alle selskapene oppfylte kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av 2004.

Resultatutvikling i skadeforsikringskonsernene

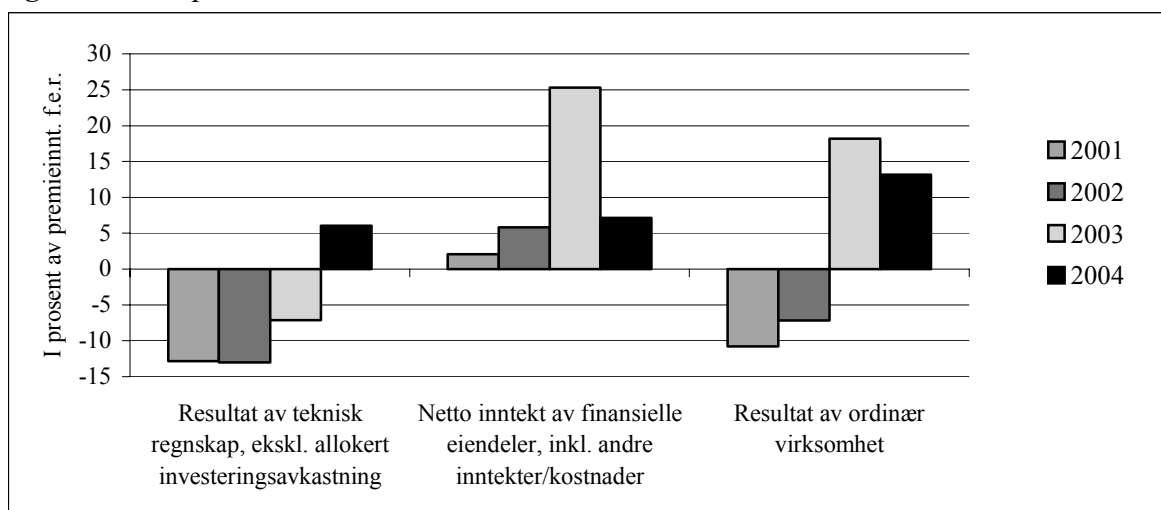
Skadeforsikringsmarkedet blir dominert av de fire største enhetene: If Skadeforsikring NUF, Gjensidige NOR Forsikringsgruppen, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring. Den videre fremstillingen av skadekonsernenes resultater vil omhandle de tre sistnevnte konsernene.

Tabell 8.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kr og prosent av premie f.e.r.)	2004	% av pr.	2003	% av pr.	Endring i %
Premieinntekter f.e.r.	20 985		18 746		11,9
Allokert investeringsavkastning (innt.)	1 029	4,9	1 526	8,1	-32,5
Erstatningskostnader f.e.r.	14 368	68,5	14 807	79,0	-3,0
Driftskostnader f.e.r.	4 316	20,6	4 245	22,6	1,7
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	1 064	5,1	1 061	5,7	0,2
Resultat av teknisk regnskap	2 289	10,9	186	1,0	
Netto finansinntekter	1 508	7,2	4 749	25,3	
Allokert investeringsavkastning (kost.)	1 029	4,9	1 526	8,1	
Andre inntekter/kostnader (netto)	-4	0,0	-6	0,0	
Resultat av ikke-teknisk regnskap	475	2,3	3 218	17,2	
Resultat av ord. virksomhet	2 764	13,2	3 404	18,2	
Egenkapitalavkastning i %	25,9		55,5		

Samlet hadde de tre konsernene premieinntekter f.e.r. på 20 985 mill. kroner i 2004. Dette er en økning på 11,9 prosent i forhold til 2003. Erstatningskostnadene hadde i samme periode en negativ vekst på 3,0 prosent. De forsikringsrelaterte driftskostnadene hadde en vekst på 1,7 prosent. De tre konsernene hadde samlede netto finansinntekter på 1 508 mill. kroner i 2004, mot 4 749 mill. kroner året før. Samlet hadde de tre konsernene et resultat av ordinær virksomhet på 2 764 mill. kroner, mot 3 404 mill. kroner i 2003. Resultatet ga en egenkapitalavkastning på 25,9 prosent i 2004, mot hele 55,5 prosent året før.

Figur 8.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

De tre konsernene hadde samlet sett en fortsatt høy premievekst i 2004, mens den samlede veksten i erstatningskostnader var negativ og driftskostnadene var relativt stabile. Dermed viste skade- og kostnadsprosenten en kraftig bedring i 2004 sammenlignet med året før. Skadeprosenten falt med hele 10,5 prosentpoeng til 68,5, mens kostnadsprosenten falt med 2,0 prosentpoeng til 20,6. For 4. kvartal isolert sett var skadeprosenten 68,5, hvilket er 10,6 prosentpoeng bedre enn tilsvarende periode i 2003.

Det lave nivået på skade- og kostnadsprosenten tilsier at det ikke er behov for generelle premieøkninger i tiden fremover. Det er grunn til å vente at gode resultatene vil føre til økende konkurranse om kundene, slik at premienivået på en del produkter etter hvert kan bli noe redusert.

Tabell 8.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene

	Skadeprosent				Driftskostnadsprosent				Combined ratio			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Tre skadekonsern	83,4	81,4	79,0	68,5	24,3	24,3	22,6	20,6	107,7	105,7	101,6	89,1

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Den samlede forvaltningskapital for de tre konsernene var 55,3 mrd. kroner ved utgangen av 2004. Dette er en økning på 13,4 prosent siden utgangen av 2003. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 4,7 prosent av forvaltningskapitalen, hvilket er en nedgang fra 6,4 prosent ved utgangen av 2003.

De samlede plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler utgjorde 56,3 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2004. Beholdningen har økt med 7,2 prosentpoeng siden utgangen av 2003. I samme tidsrom har beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall økt med 4,1 prosentpoeng til 8,6 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2004.

Tabell 8.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	31.12.2004	31.12.2003
Bygninger og faste eiendommer	7,1	7,7
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	4,7	6,4
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	56,3	49,1
Obligasjoner som holdes til forfall	8,6	4,5
Utlån	1,7	1,3
Forvaltn.kap. (mill. kroner)	55 278	48 745

Utenlandsandelen for aksjer falt betydelig i 4. kvartal 2004. For sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler er utenlandsandelen relativt lav, men har økt noe det siste året.

Tabell 8.7 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	31.12.2001	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004
Aksjer (omløpsmidler)	65,7	60,9	82,5	34,7
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	37,0	27,7	10,2	18,1

Soliditet i skadeforsikringskonsernene

Alle konsernene tilfredsstiller minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 2004. Totale forsikringstekniske avsetninger var 35,7 mrd. kroner, en økning på 11,3 prosent siden utgangen av 2003. I samme periode har dekningsprosenten (de faktiske avsetninger i prosent av minstekrav) økt fra 106,9 til 108,1.

Den samlede ansvarlige kapital for de tre skadekonsernene utgjorde 9,1 mrd. kroner ved utgangen av 2004, mot 6,7 mrd. kroner ved utgangen av 2003. Den sterke økningen reflekterer i hovedsak de gode resultatene i 2004.